





# The health care system

-  ethiek en de zorg
-  marketing van medicijnen
-  songteksten en de economie
-  en een interview met Gerrit Zalm



# rostraeconomica

published by faculty association Sefa

nummer 280

jaargang 56

juni 2010

 UNIVERSITY OF AMSTERDAM

Faculty of Economics and Business

**SE  
FA**

Economic Faculty Association  
University of Amsterdam



## Mens sana in corpore sano

Mensen zouden centraal moeten staan in de zorg. Desondanks staat geld vaker in het middelpunt als het over de gezondheidszorg gaat. De woorden 'marktwerking' en 'betaalbaarheid' komen al snel naar voren in het publieke debat. Ook lijkt het woord gezondheidszorg stevast gevolgd te worden door de woorden 'bezuinigen' of 'marktwerking'. In plaats van patiënten, artsen, verplegers en verpleegsters lijken het soms de economen te zijn die het belangrijkste zijn in de zorg, op zich vreemd natuurlijk. Tijd voor een Rostra Economica over de gezondheidszorg.

Veel grote sociaal economische thema's zijn complex, de gezondheidszorg is daar geen uitzondering op. De gezondheidszorg goed organiseren voor de 16,5 miljoen mensen in Nederland is natuurlijk ontzettend lastig. De overheid, de verzekeraars en de medische wereld hebben er hun handen vol aan. Toch is gezondheid is niet primair een taak voor de overheid, maar een taak voor het individu. Daar ligt de verantwoordelijkheid voor de eigen gezondheid, al lijkt dat soms te worden vergeten.

In deze Rostra Economica vindt u een groot interview met Gerrit Zalm, voorzitter van de raad van bestuur van de ABN AMRO. Hij verteld openhartig over zijn periode bij DSB en de overstap naar de 'staatsbank' ABN AMRO. Natuurlijk komt ook de toekomst van het financiële stelsel aan bod. Internetondernemer Gregor van der Made, van Re-ticket.com, komt in 'Ondernemen volgens...' ook het woord. Zijn drijfveren en tips kunt u lezen op p. 12 en p. 13.

Ook een interview met Roger van Boxtel, de voorzitter van de raad van bestuur van zorgverzekeraar Menzis. Hij gaat in op de lastige kwesties waarmee een zorgverzekeraar te maken heeft. In het artikel 'De marketing achter medicijnen', wordt uitgelegd hoe farmaceuten reclame en internet gebruiken om consumenten te beïnvloeden, een boeiend artikel. Het artikel 'Wachttijlbemiddeling' gaat over een interessante nieuwe dienst van zorgverzekeraars. Deze kijken, wanneer een patiënt te lang moet wachten op een behandeling bij een ziekenhuis of een ander ziekenhuis dat sneller kan doen. Dit brengt leuke vragen met zich mee op het gebied van capaciteit, efficiënte en ethiek. Ook in de vaste rubriek betoog voor, betoog tegen wordt een ethische dilemma op de spits gedreven. Want wat vindt u: mag iemand die bewust een ongezonde levensstijl heeft worden verplicht een hogere bijdrage in de zorg te betalen, of moet zijn individuele ongezonde collectief gedrag worden gedragen?

De rol van de bekende viroloog Ab Osterhaus wordt kritisch geanalyseerd op p. 30 en p. 31. Een ander onderwerp wat ons allemaal aangaat is het donordilemma hierover kunt u meer lezen in het artikel 'Donor worden? Ja of nee?'. Daarnaast bevat deze Rostra Economica natuurlijk weer de vaste rubrieken als de FEB Question, de FEB Flash en columns. De Economie met een Knipoog gaat dit keer over songteksten.

Aan alle mooie dingen komen ooit een einde, zo ook aan mijn studietijd en mijn tijd bij de Rostra Economica als hoofdredacteur. Graag wil ik alle lezers, (eind) redacteurs, de vormgeefster, Sefa, de columnisten en alle anderen bedanken voor het afgelopen jaar.

Ik wens u veel plezier bij het lezen van uw Rostra Economica.

**Lennart Verhoef**  
Hoofdredacteur Rostra Economica

Reageren? Dat kan via [lennart.verhoef@rostraeconomica.nl](mailto:lennart.verhoef@rostraeconomica.nl)

## colofon

**Hoofdredacteur**  
Lennart Verhoef

**Eindredactie**  
Orfirah Helstone

**Redactie**  
Sylvia Bleker  
Lisa van Blokland  
Charissa Bosma  
Roel van Dongen  
Tosh Koevoets  
Richard Nooij  
Henry Oen  
Adi Prnjavorac  
Imad Qutob  
Suzanne Ruwaard  
Boris Staal  
Regina Veerman  
Margarita Volodina

**Voor reacties, brieven en open sollicitaties is de redactie te bereiken op:**

Kamer E0.02  
Roetersstraat 11  
1018 WB Amsterdam  
020 5254024  
[rostra@sefa.nl](mailto:rostra@sefa.nl)  
[www.rostraeconomica.nl](http://www.rostraeconomica.nl)

**Met medewerking van**  
Roger van Boxtel  
Gregor van der Made  
Gerrit Zalm

**Columnisten**  
Prof. Dr. J. Hartog

**Cartoonist**  
Arend van Dam

**Grafisch ontwerp**  
carli-d  
[www.carli-d.nl](http://www.carli-d.nl)

**Oplage**  
4800

**Adreswijzigingen**  
Adreswijzigingen kunnen alleen worden doorgegeven via Studielink.  
[www.studielink.nl](http://www.studielink.nl)

**Jaarabonnement**  
Vijf nummers voor 15 euro

**Advertenties**  
Accon avm  
Duisenberg School of Finance  
BDO  
KPMG  
Ministerie van Financiën  
Mazars

**Tarieven advertenties**  
Neem contact op met Sefa en vraag naar Ramin Kader of Robin Peereboom.  
020 5254024  
[externezaken@sefa.nl](mailto:externezaken@sefa.nl)

**Zet- en drukwerk**  
Thieme Media Group, Almere

Niets uit deze uitgave mag zonder schriftelijke toestemming van de hoofdredacteur of de externe auteur overgenomen worden. De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van ingezonden stukken en behoudt zich het recht voor deze in te korten.

# DOEN WAAR JE GOED IN BENT!

BDO behoort tot de top 5 van accountants- en advieskantoren. Met ruim 2.000 collega's, werkend vanuit 27 vestigingen verspreid over heel Nederland ondersteunen en adviseren wij onze klanten. Al deze klanten zijn uniek. En jij bent dat ook! Tot de tanden toe bewapend met kennis, lef en inzicht, ga jij voor hen het gevecht met de cijfers (en regelgeving) aan en weet jij een toegevoegde waarde te bieden. Professionele en persoonlijke talentontwikkeling staat hierbij centraal. 'Doen waar je goed in bent', is het motto. BDO scheidt daartoe alle randvoorwaarden. Een betere start voor het realiseren van je ambities is er niet. Aan jou om deze start te maken.

Wil jij je talent optimaal ontwikkelen? Ga dan voor alle voordelen van een carrière bij BDO naar [www.werkenbijbdo.nl](http://www.werkenbijbdo.nl) of neem contact op met Eveline Stam, recruiter, tel.: (020) 543 21 00.

## interviews

**Gerrit Zalm**  
pagina 8

**Gregor van der Made**  
Ondernemen volgens...  
pagina 13

**Roger van Boxtel**  
pagina 24

## artikelen

**Het is raadzaam om uw goede verstand te gebruiken**  
pagina 17

**Wachlijstbemiddeling**  
pagina 20

**Hervormingen in het Amerikaanse denken**  
pagina 27

**Rel rondom rol Ab Osterhaus**  
pagina 30

**Donor worden?  
Ja of nee?**  
pagina 34

ENGLISH ARTICLES


■ stuk over het thema 'The health care system'

■ over de FEB


## elk nummer

**FEB question**   
pagina 7

**SEFA front**  
pagina 22

**Betoog voor, betoog tegen**   
pagina 14

**De Economie met een Knipoog...;)**  
De economische ondertoon  
pagina 32

**FEB flash**   
pagina 40

**FSR Economie & Bedrijfskunde**  
pagina 42

## columns

**Joop Hartog**  
Teveel managers  
pagina 29

**Helstone&Bosma**  
Passie kent geen grenzen  
pagina 37

**VRIJHEID** TOEGEGEVEN, ALS ACCOUNTANT HEB  
**ZIT IN JE** JE TE MAKEN MET STEEDS MEER REGELS.  
**HOOFD.** DAARAAN VALT NIET TE ONTKOMEN.  
 MAAKT DAT ONS WERK MINDER **LEUK?**  
 DAT HANGT ER VANAF HOE JE ERMEE ONGAAAT.  
 WIJ VINDEN DAT REGELS NOOIT  
 HET EXCUUS MOGEN ZIJN NIET MEER NA TE DENKEN.  
 VRIJHEID ZIT IN JE HOOFD.

BIJ MAZARS WILLEN WE BIJDRAGEN AAN DE  
**ONTWIKKELING** VAN ONZE KLANTEN  
 WIE UTSLUITEND DE REGELS VOLGT EN GEEN  
**KANSEN** SIGNALEERT, ZAL DE MIDDELMAAT NOOIT  
 ONTSTIJGEN. EN WIJ WILLEN MET ONZE KLANTEN  
 VERDER GAAN DAN HET GEÏJKTE,  
 DAT MAAKT WERKEN BIJ MAZARS ANDERS.



BIJ MAZARS KRIJG JE ALS (BEGINNEND) ACCOUNTANT  
**DE RUIMTE** JE EIGEN WEG TE VINDEN IN  
 EEN ORGANISATIE WAAR NIET ALLES VASTLIGT. JE WORDT AAN-  
 GEMOEDIGD VERANTWOORDELIJKHEDEN TE NEMEN.

WE ZORGEN DAT JE JE BREED ONTWIKKELT: TOTAALOVERZICHT LEIDT  
 TOT **NIEUWE IDEEËN**, JIJ MOET DE REST DOEN  
 JE NIET LATEN REGEREN DOOR REGELS BIJVOORBEELD  
 WIL JE MEER WETEN OVER ONZE ORGANISATIE OF EEN AFSpraak  
 MET ONS MAKEN, KIJK DAN OP [WWW.WERKENBIJMAZARS.NL](http://WWW.WERKENBIJMAZARS.NL)

**RULES DON'T RULE**

Ga verder met Mazars.



## FEB question Zou de gezondheidszorg geprivatiseerd moeten worden?

TEKST Regina Veerman

**Ronald Evers (23)**  
**Master Finance**

De gezondheidszorg moet wat mij betreft niet geprivatiseerd worden. Marktwerking in de gezondheidssector lijkt mij verre van ideaal. Iedereen verdient de beste zorg!

**Danielle Bond (22)**  
**Master Finance**

Ik denk in de eerste plaats dat daar zo 1,2,3 moeilijk over te oordelen valt. Mensen die hier weinig verstand van hebben (en dat hebben de meeste in mijn opzicht) kunnen hier denk ik niet over oordelen. De gezondheidszorg is een complex maar zeer belangrijk onderwerp, waar eigenlijk iedereen mee te maken heeft. Ik denk dan ook dat dit iets van iedereen samen moet blijven. Ik denk daarom dus niet dat de gezondheidszorg geprivatiseerd zou moeten worden. Bovendien hoorde ik vanochtend op het nieuws dat de gezondheidszorg een goede investering is, aangezien elke euro die erin geïnvesteerd wordt, 1,3 euro oplevert! Dan gaat het toch prima nu?

**Tamara Heuyerjans (19)**  
**Bachelor Economie en Bedrijfskunde**

Ik denk dat de gezondheidszorg niet geprivatiseerd moet worden. Bij privatiseren richten ze zich als hoofddoel op de winsten die ze jaarlijks willen binnenhalen en niet op de gezondheid van de mens. Om gezondheidszorg te verbeteren, is er veel onderzoek nodig. Deze onderzoeken kosten handenvol geld. Door privatiseren lijkt me dat er een gevaar ontstaat dat er bezuinigd wordt op onderzoek dat verdere ontwikkelingen van geneesmiddelen verstoort.

**Ruben Puijker (25)**  
**Schakelaar Accountancy**

Ik denk zeker dat marktwerking in de zorg een goede zaak is aangezien het een grote kostenpost is voor de overheid. Het heeft alleen tijd nodig om de juiste balans te vinden tussen marktwerking en toch kwalitatief goede zorg voor patiënten. Dat kan niet zomaar in één keer goed gaan.

Waar ik me wel erg zorgen over maak ik het feit je wel eens hoort dat voor bepaalde ziektes al lang een medicijn is gevonden maar dat dit in de doofpot wordt gestopt (op wordt gekocht) omdat de ziektes anders geen geld meer opleveren voor bedrijven die veel geld aan de huidige medicijnen verdienen. Suikerziekte schijnt daar een bijvoorbeeld van te zijn.

**Ivo Spil (22)**  
**Master Bedrijfseconomie**

Het lijkt mij geen goed idee. Bij privatisering wordt uiteindelijk één ding belangrijk en dat is het maken van winst. Ik begrijp dat privatisering kostenbesparing in de hand kan werken, echter of het ook de kwaliteit van de gezondheidszorg zal doen laten stijgen is nog maar de vraag. Daarnaast krijgt marktwerking vrij spel. Dit houdt in dat het type zorg waar veel vraag naar is in de toekomst dus duurder zal worden. Dit zal na een tijd in gaan houden dat zorg alleen maar nog bereikbaar zal worden voor de rijken der aarde vanwege prijzen die de pan uit reizen voor bijvoorbeeld een levensreddende hartoperatie. Dat is denk ik het laatste wat je wilt bereiken met deze privatisering. Zorg moet voor iedereen toegankelijk zijn, wellicht dat men zich er bij neer moet leggen dat dit gepaard zal gaan met wachtrijen. ●

Regina Veerman is 21 jaar en bezig met haar Master Finance.

Reageren? Dat kan via [regina.veerman@rostraeconomica.nl](mailto:regina.veerman@rostraeconomica.nl)

Ronal Evers

Ruben Puijker

Tamara Heuyerjans

Danielle Bond

Ivo Spil

# interview

## Gerrit Zalm

TEKST Margarita Volodina & Adi Prnjavorac

EENS WAS GERRIT ZALM DE VOORZITTER VAN EEN STUDIE-VERENIGING. VANDAAG DE DAG IS HIJ DE BESTUURSVOORZITTER VAN 'S LANDS OUDSTE BANK. 'IK WAS WEL EEN BEETJE BESTUURLIJK INGESTELD, DENK IK,' VERTELT HIJ AAN ROSTRA ECONOMICA. MET ZIJN STERKE AANLEG VOOR HET KWANTITATIEVE IS HIJ GEVRAAGD VOOR ZOWEL HET MINISTERSCHAP, HET ADVISEURSCAP BIJ DSB BANK EN HET VOORZITTERSCHAP BIJ ABN AMRO. SERIEUS, MAAR OOK VOLOP MET ZIJN TYPERENDE EN AANSTEKELIJKE LACH LICHT HIJ ROSTRA ECONOMICA ZIJN KEUZES TOE, VERTELT HIJ OVER ZIJN ROL BIJ DSB BANK EN OVER DE KOERS WELKE HIJ ALS SCHIPPER GEKOZEN HEEFT VOOR ABN AMRO.

**Kunt u iets vertellen over het nest waar u uit komt en de rol die politiek thuis speelde?**

'Mijn moeder kwam uit Friesland en mijn vader uit Enkhuizen. Ik kwam uit een klassiek gezin. Mijn vader was een kolenboer en mijn moeder een huisvrouw. Thuis was de politiek niet een veelbesproken thema. Als mijn ouders gingen stemmen, stemden ze op het CHU, maar toen ik verkiesbaar werd stemde mijn moeder toch wel op mij.'

**Hoe groot is uw liefde voor getallen?**

'Wanneer ik naar mijn jeugd kijk, heb ik altijd iets met cijfers gehad. Ik was heel goed in rekenen en zelfs toen ik in de kleuterklas zat, kon ik al sommetjes maken tot de 20 met behulp van mijn tenen. De keuze voor het studeren van eco-

nomie was dan ook niet moeilijk. Ik moest wel op een gegeven moment een keuze maken tussen algemene economie en bedrijfseconomie. Macro-economische vraagstukken vond ik toch meer spannend dan sommetjes van het bedrijfsleven.'

**Dus de keuze voor de overheid als uw eerste werkgever was te verwachten?**

'Bij een studie als algemene economie heb je natuurlijk de meeste kans bij de overheid. Toen heerste nog het beeld dat de overheid aan het stuur zat. Ik werd gevraagd door een voormalig docent van de Vrije Universiteit of ik niet bij het ministerie van Financiën wilde werken. Zo ben ik daar op mijn 22ste als een jonge ambtenaar terechtgekomen.'

**Na verschillende functies binnen de overheid werd u een politicus. Kunt u ons beschrijven wat voor politicus de heer Zalm was?**

'Ik heb mezelf nooit beschouwd als een politicus. Ik was directeur van het Centraal Planbureau en werd als technocraat gevraagd of ik minister van Financiën wilde worden. Ik was wel lid van de VVD maar niet algemeen bekend. Ik heb altijd gezegd dat ik minister van Financiën was, maar na 12 jaar kan ik niet meer volhouden dat ik nooit een politicus ben geweest.'

**Hoe is op dit moment de relatie met de VVD en heeft u zowel een voorkeur als invloed op de coalitievorming?**

'Mijn banden met de VVD zijn goed. Ik heb eens per kwartaal een afspraak met Mark Rutte, dan eten we samen. Ik hoop dat er een goed regeerakkoord komt die de zaken weer op orde kan stellen. Ik kan helaas geen uitspraken doen over coalities. Tussendoor heb ik ook nog wel contact met Kamerleden die mij soms ook om advies vragen. Dit ligt verder op de achtergrond.'

**Na de politiek had u verschillende opties. Eén daarvan was een topfunctie binnen het IMF. Als we naar rechts kijken, naar het schilderij waar uw vrouw op staat afgebeeld, vragen we ons af in hoeverre zij invloed heeft gehad op uw keuze?**

'Eén van de redenen was dat het gezin daar geen voorstander van was en ik zelf ook niet. 80 uur per week werken en de hele tijd de rondvliegen was de andere reden. Dus ik had geen plannen of ambities om het te doen.'

**'Nee' tegen IMF, maar een 'ja' tegen DSB bank. Een merkwaardige 'ja' omdat u in het verleden kritiek heeft geuit op de bank.**

'Het ging toen om reclame-uitingen. Ik heb toentertijd de wetgeving aangepast ten aanzien van de reclames. Het was mij bekend dat DNB problemen bij DSB Bank zag. Ik wist dan ook dat ik niet in een gespreid bedje terecht zou belanden. Op een gegeven moment kom je in een situatie terecht waarbij je weet dat er behoorlijke problemen zijn. Dan kan je zeggen: daar ga ik niet aan beginnen, maar dat is niet mijn stijl. Er werd een beroep op mij gedaan om de problemen op te lossen en dan doe je dat. Daarbij heb ik me vooral bezig gehouden met verbeteringen binnen de DSB bank. Ik was adviseur voor twee dagen in de week en toen de CFO opstapte, ben ik CFO geworden. Daarbij kwam ook nog eens dat er zoveel problemen waren op de financiële markten. De kosten moesten worden beheerst en daar was ook nog aardig wat aan te geloven, dus ik heb daar vrij veel dingen gedaan om de boel weer in het goede vaarwater te brengen.'

**Hoe kijkt u zelf terug op deze rumoerige periode? Heeft u spijt van uw deelname aan DSB Bank?**

'Ik zou spijt hebben als ik verkeerde dingen had gedaan of niks had gedaan. De Nederlandsche Bank heeft mij een lijst aan problemen bij DSB Bank mee gegeven die het daar zag. Deze heb ik opgepakt en aangepakt. Denk bijvoorbeeld aan solvabiliteit, liquiditeit, kostenbeheersing en het inperken van de uitbreidingsplannen. Ik ben er redelijk goed in geslaagd om die problemen bij DSB Bank te verhelpen. Daarna werd ik gevraagd om het voortouw te nemen bij ABN Amro. Ik wist dat ik nog niet klaar was bij de DSB bank, maar aan de andere kant: je wordt gevraagd door de regering en dit is natuurlijk ook een hele interessante klus.'

### Geen CEO ervaring maar toch een bank moeten leiden. Hoe ziet een spoedcursus CEO eruit?

'Ik ben gevraagd voorzitter te worden van de raad van bestuur van de nieuwe bank, maar die bestond toen nog helemaal niet. Ik werd ergens geparkeerd en eerst moest ABN Amro nog gesplitst worden naar het RBS gedeelte en het staatsdeel. Daarna moesten Fortis en ABN Amro integreren. Ik ben er geparkeerd als vicevoorzitter onder het motto van: dan kan je er alvast maar mee beginnen. Daarna ging de voorzitter van ABN Amro weg. Voordat ik hier kwam heb ik me natuurlijk georiënteerd op de stand van zaken, met name bij DNB. Ik wilde eerst weten wat er allemaal speelt en de problemen die zij voorzien. Daarna maak je kennis met de sleutelfiguren die er zijn. Verder probeer je een grip te krijgen op wat er allemaal speelt.'

### Dat was in een moeilijke economische periode die gepaard ging met veel onrust. De manier waarop mensen naar banken kijken is ook veranderd. Wat doet u eraan om dat beeld te veranderen?

'Je kunt erover praten, maar je moet vooral doen. We hebben gekozen voor een filosofie van langdurige klantrelaties. Onze kracht zit in de kennis van de klant voor zover het om zaken gaat. We gaan geen spullen meer kopen die andere partijen hebben uitgegeven zoals gesecuriteerde leningen, CDO's en andere producten die op den duur grote risico's met zich meebrengen. We gaan voor een 'clean balans' en daar zit ook een vorm van duurzaamheid in. Wij denken ook niet dat we de toekomst beter weten dan de rest van de markt. Dit maakt dat we geen speculatieve posities meer in zullen nemen op bijvoorbeeld een stijging van de aandelenbeurs, dat de rente gaat dalen of dat de euro omhoog of omlaag gaat. Op dit soort speculatieve posities kun je op zich als het mee zit heel veel geld verdienen, maar als het tegen zit kan je er ook veel geld mee verliezen. Wij hebben de keuze gemaakt ons geld te verdienen met het uitstekend bedienen van de klant.'

### Wat vindt u er eigenlijk van als rasechte liberaal dat de salarissen zo onder vuur komen te liggen?

'Voor een deel vind ik dat terecht, vooral met betrekking tot variabele beloningen. Als je de verkeerde criteria aan deze beloningen vastbindt, dan gaan de mensen zich ernaar gedragen. Als je een bonus bijvoorbeeld aan nettowinst koppelt, dan loop je het risico dat mensen alle acceptabele risico's op dat moment nemen om de nettowinst op te pompen. Lehman Brothers was daar een prachtig voorbeeld van. Er was drie jaar achter elkaar een bonus van veertig miljoen uitgekeerd en daarna was de tent failliet. Wat we nu doen is de variabele beloningen een stuk meer matigen dan voorheen. Wij koppelen het ook aan andere dingen dan de winst. Bijvoorbeeld aan een kostenplafond. Kostenbeheersing is hier een groot probleem. We kijken hier verder naar klanttevredenheid, ziekteverzuim, tevredenheid onder de medewerkers en diversiteit. Dus je kunt variabele beloning ook inzetten voor andere doeleinden dan voor kortetermijnwinst.'

### Hoe zorgt u ervoor dat wij studenten bij jullie willen werken?

'In de eerste plaats als je kijkt naar de positionering in de Nederlandse markt. Zowel bij particulieren als bij bedrijven en het midden en hogere segment, daar ligt onze kracht. Ook wat particulieren betreft heeft ABN Amro een enorm grote private bank die zeer vermogende klanten helpt. Daar komt nog MeesPierson bij, dat is de tweede grootste private



bank. Samen wordt dat een wel heel stevige private bank. Als studenten internationaal geïnteresseerd zijn, hebben we een grote internationale vertakking van private banks en ook op het gebied van zakelijk bankieren zitten we op veel plaatsen in de wereld. ABN Amro kent verder een laagdrempelige cultuur waar medewerkers worden aangemoedigd om kritiek te leveren en niet alleen de instructies van het top management uit te voeren. Dat lijkt mij voor studenten heel leuk om bij mijn weten bij te werken. ABN Amro kent een traditie van het aantrekken van heel veel talent. Er is niet één Nederlandse bank die niet iemand van ABN Amro in zijn bestuur heeft.'

### Zoals u zelf net schetste, zijn er veel mogelijkheden voor een internationale carrière binnen ABN Amro. Zelf heeft u nooit in het buitenland gewoond. Kunt u ons meer vertellen daarover?

'Ik heb veel buitenlandse dingen gedaan in het kader van de EU en de Wereldbank. Ik heb veel projecten voor verschillende landen gedaan en ben zelfs ereburger van Georgië. De benodigde internationale ervaring heb ik dus wel.'

### Blijft u voorlopig bij ABN Amro?

Ik heb hier nog wel even mijn handen vol aan. Er zal nog een verkooptransactie plaats moeten vinden. De Staat moet er nog een keer uit. Het moet weer de beurs op en dat proces wil ik nog graag meemaken. Dat proces kan op verschillende manieren plaats vinden, bijvoorbeeld in stappen. Ik heb aan een dergelijk proces vroeger ook als aandeelhouder namens de Staat meegewerkt. We zijn toen KPN op een nette manier kwijtgeraakt en tegen een goede prijs. Maar het is op de eerste plaats de aandeelhouder die daar een besluit over moet nemen, niet het management. Dat doen ze hopelijk in goed overleg met ons. Mijn inzet is het zelfstandig voortbestaan van de nieuwe bank waarborgen. Het mag niet in elkaar vallen, waaropvolgend je alsnog een integratie met een andere partij krijgt.'

### Hoe groot is de invloed van overheid binnen de bank?

'Tot nu toe heb ik nog geen belletjes uit Den Haag ontvangen met daarbij het verzoek om meer krediet aan het MKB te verstrekken of meer vrouwen aan te nemen. Wij proberen wel diversiteit te bevorderen maar ik krijg daar geen instructies voor. Waar ze zich wel mee bemoeien is het beloningsbeleid maar dat is dan ook een aandeelhoudersbevoegdheid. En de overheid bemoeit zich natuurlijk ook met de kapitalisatiekwestie. Denk daarbij aan de onderhandelingen met Brussel en de onderhandelingen met Deutsche Bank. De Staat heeft opgedragen om een stuk van ABN Amro te verkopen aan Deutsche Bank. Hier hebben we een verlies van achthonderd miljoen Euro op geleden.'



Wat vindt u van het gehele financiële stelsel zoals het er nu uit ziet en waar het naar toe gaat?

'De kapitaal-eisen zullen worden opgeschroefd. Liquiditeits-eisen zullen worden opgeschroefd, daar anticiperen we ook op. Wij hebben besloten om bepaalde activiteiten, zoals het grootschalig aanschaffen van producten van andere banken, niet meer te doen. Dit gebeurde in het verleden wel. Toen had je ze op de balans staan en dacht dat het allemaal in orde was.'

Neem de kredietcrisis of zelfs Griekenland. Als één partij in de problemen raakt ontstaat er paniek en rent iedereen naar de exit. Behoorlijk veel partijen beginnen hierdoor in de problemen te raken. Dit waait dan over naar de reële economie. Is dit wel een systeem dat houdbaar is?

'We kunnen wel alle banken nationaliseren maar het is nog maar de vraag of genationaliseerde banken handigere beslissingen nemen dan niet genationaliseerde banken. Je zal toch je eigen risk appetite goed moeten formuleren en je risicobeheersingssysteem goed in elkaar moeten steken. Je zult ook zien dat er dan minder rendementen worden gemaakt. Met bijvoorbeeld het leveragen konden banken tot een zeer grote hoogte gaan. Daarmee kon je soms 25% rendement op eigen vermogen creëren. Dat is voor een industriële ondernemer niet eenvoudig. Als je zo zwaar geleveraged bent en je neemt dan extra risico's op je, dan betekent dit natuurlijk ook dat de leverage zich tegen je gaat keren als de downside komt en de verliezen genomen moeten worden. Dan moet je zorgen dat je A: niet erg risicovolle activa hebt. En als je dat hebt, dan alleen maar in het kader van je klanten. Verder moet je er B: voor zorgen dat je voldoende liquiditeitsbuffers hebt. Dit houdt in dat als je in liquiditeitsproblemen komt, je dan nog drie maanden vooruit kunt zonder dat je van iemand afhankelijk bent. Tevens moet je zorgen dat je voldoende eigen vermogen hebt. Als je die zaken op orde hebt kan je een behoorlijke klap in de economie verstouwen.'

U heeft zelf aangegeven voorstander te zijn van zelfregulering van banken, kritiek vanuit de wetenschap: putting the inmates in charge of the asylum.

'Ik ben altijd voor een sterke rol van de toezichthouder geweest. Ik heb ook in de wetgeving op het toezicht destijds als minister van Financiën allerlei verscherpingen toegebracht. De AFM bestond toen nog niet. Er werkten acht mensen bij de voorganger van de AFM, de STE destijds. En ook voor DNB zijn er in dezelfde wet redelijk wat uitbreidingen gekomen om de positie van het toezicht te versterken. Ik ben dus nooit een laissez faire econoom geweest. Maar het feit dat er vanuit de overheid toezicht wordt gehouden ontslaat je niet van je eigen plicht om zorgvuldig te zijn zowel in de

omgang met je klanten als in de zorg dat je een solide balans hebt. Dit doe je niet alleen voor de toezichthouder maar vooral voor jezelf. Wij zullen dus een lager risicoprofiel hebben dan overige banken. Daar staat dan minder rendement op eigen vermogen tegenover, daarna soms weer heel laag of negatief maar wel stabiel. Mensen hebben hier meer vertrouwen in dan in banken die wel deze riskante activiteiten blijven behouden en in sommige jaren hele hoge rendementen op eigen vermogen kunnen behalen

## Je kan erover praten, maar je moet gewoon doen.

Hoe ziet u de toekomst van ABN Amro ten opzichte van andere banken?

Hoe denkt u dat we de andere banken ervan kunnen weerhouden om weer naar rendementen te gaan jagen? 'Laat die andere banken het maar voor zichzelf uitzoeken. Ik weet wel hoe ik het voor elkaar wil brengen. Wat je vroeger zag, was dat als het weer goed ging met de economie, dan gingen de inkomsten niet alleen omhoog, maar ook de kosten. Er was in Nederland een gebrek aan kostenbeheersing. Althans, dat zag je bij veel financiële instellingen. Ze zijn erg inkomsten geïntereerd en vergeten de kostenkant. Hier hebben we afgesproken dat hoe de inkomsten ook lopen, we voor de komende drie jaar een maximum niveau hebben voor de hoeveelheid kosten die we maken. Dat soort systemen kan je introduceren maar het vereist wel veel discipline. Wij werken niet met een uitgavenplafond maar met een kostenplafond.'

Margarita Volodina, 24 jaar, student Business Economics  
Adi Prnjavorac, 25 jaar, student Business Economics en Politologie

Reageren? Dat kan via [margarita.volodina@rostraeconomica.nl](mailto:margarita.volodina@rostraeconomica.nl) of via [adi.prnjavorac@rostraeconomica.nl](mailto:adi.prnjavorac@rostraeconomica.nl)

# interview

## Ondernemen volgens... Gregor van der Made

Gregor van der Made Ondernemer Re-ticket.com

### TEKST Charissa Bosma

OP INTERNET WORDT VAN ALLES VERHANDELD, MAAR TOT NU TOE ZAG JE ER NOOIT EEN VLIEGTICKET TE KOOP STAAN. GREGOR VAN DER MADE IS MET ZIJN BEDRIJF RE-TICKET.COM BEZIG HIER VERANDERING IN TE BRENGEN. RE-TICKET.COM IS EEN ONLINE MARKTPLAATS VOOR REIZEN. MET DIT INNOVERENDE CONCEPT GAAT GREGOR DE REISBRANCHE VERANDEREN.

### Wat betekent ondernemen voor jou?

'Vrijheid! De vrijheid in het algemeen. Je eigen baas zijn. Wat ook niet altijd het geval is, want je hebt vaak toch toeleveranciers en bepaalde partijen waar je op een bepaalde tijd moet zijn. Maar het zijn van die hele simpele dingen, zoals dat je zelf bepaalt hoe laat je begint. De ene dag begin ik om tien uur, de andere dag om acht uur en een andere dag juist vroeger of later. Dat is voor mij ondernemen. Gisteravond was ik bij een werkdiner voor jonge ondernemers georganiseerd door de Kamer van Koophandel en daar hoorde je ook vaak financiële onafhankelijkheid als reden om te gaan ondernemen. Ik geef toe, als ik er geen enkele euro mee zou kunnen verdienen zou ik het natuurlijk niet doen, want ik moet ook m'n huur kunnen betalen en boodschappen kunnen kopen. Maar het staat wel pas op de derde of vierde plaats. De vrijheid om zelf te kunnen beslissen; dat is wel waarom ik ben gaan ondernemen. En het tweede punt waarom ik ben gaan ondernemen is dat ik ervan overtuigd ben dat ik een goed idee heb waar ik ook andere mensen mee kan helpen. Natuurlijk, ik word er zelf ook beter van als het goed gaat, maar primair gaat het erom dat ik met Re-ticket.com ook andere mensen kan helpen.'

De ene dag begin ik om tien uur, de andere dag om acht uur en een andere dag juist vroeger of later. Dat is voor mij ondernemen.

### Kun je in het kort uitleggen wat je doet?

'Re-ticket is een online marktplaats voor reizen, waarop particulieren en reisaanbieders, reisagenten, touroperators, airlines hun tickets kunnen plaatsen als ze niet meer kunnen reizen of als de tickets niet allemaal verkocht zijn. Een voorbeeld: jij hebt een treinticket naar Parijs en je zou met een vriendin gaan, maar dat gaat niet meer door omdat zij haar been breekt. Dan kan je de tickets bij ons op de website zetten. Het is een E-bay.com, maar dan heel specifiek voor reizen. De website is ingedeeld in de verschillende vormen van vervoer, dus vliegtickets, bustickets, treintickets en boottickets. Vaak is het bij die laatste drie zo dat de tickets niet op naam staan, dus dat je het sowieso over kan dragen. Vliegtickets daarentegen staan altijd op naam en uit onderzoek is gebleken dat bij 40% van de vliegtickets de naam wel wijzigbaar is. Ons systeem op de website herkent aan het vluchtnummer of jouw ticket overdraagbaar is. Is dit zo dan kun je het verkopen. Als dit niet het geval is kunnen we je alsnog helpen door de luchthavenbelasting terug te vragen. In elk vliegticket zit een deel luchthavenbelasting en toeslagen. Als je dan niet vliegt, afgezien of je komt opdagen of niet, kun je altijd dat deel luchthavenbelasting terugkrijgen. Maar dit weten heel veel mensen niet, dus bijna niemand doet het. Een deel van ons werk is daarom ook om mensen erop attent te maken dat dit kan. Dus: niet gevlogen, geld terug.'

### Met het oog op de recentelijke aswolk: heeft dit nog gevolgen gehad voor Re-ticket?

'Ja en nee. Gevolgen van de aswolk zijn voornamelijk dat veel mensen naar alternatieven voor vliegtickets gingen zoeken, dus treintickets en boottickets. We hebben wel veel vragen gekregen, omdat mensen hun eigen airline of tussenpersoon niet konden bereiken. Re-ticket werd een soort ombudsman voor vragen en advies. Maar we hebben wel ook een samenwerking met de grootste reisverzekeraar in Nederland, en daar komen wel heel veel claims vandaan. Daar zullen we zeker wat van terug gaan zien. Van deze geannuleerde reizen gaan wij dan de belastingen terughalen, en misschien zelfs nog wel meer. De airlines hebben namelijk gezegd alles te zullen vergoeden. Daarnaast zijn we een aantal keer in de media genoemd en daarmee heeft de aswolk natuurlijk ook voor veel extra publiciteit gezorgd.'

### Hoe is het om te opereren in de reisbranche?

'Ik had zelf al wat ervaring door mijn bijbaan op Schiphol en ik vind reizen ook gewoon heel erg leuk, maar in Nederland is de reisbranche wel heel conservatief. Er zijn een aantal grote partijen, zoals TUI, Sundio en Thomas Cook, die de markt domineren. Ik richt me meer op de kleine touroperators, de niche operators die soms teveel stoelen inkopen. Zij kunnen ook stoelen op mijn website aanbieden. Toch zijn veel, ook



kleinere partijen vaak een beetje afwachtend. Re-ticket gaat ook steeds meer internationaal opereren, in Europa en Amerika, en je merkt dat ze er daar wat meer voor open staan. Nou ben ik laatst wel genomineerd voor innovatie-award van Reiziger, een vakblad voor de reissector en dat geeft toch wel aan dat het geapprecieerd wordt en dat de reissector er wat in ziet. De reissector is heel leuk, maar ook heel uitdagend.'

Verder moet je, als je een goed idee hebt en ervan overtuigd bent dat het gaat slagen, het gewoon doen.

### Welke tips heb je voor studenten?

'Tijdens je studie kan je al heel veel doen. Eigenlijk ben ik te laat begonnen. Ik heb in totaal zeker een jaar aan research gedaan, en ik had hier graag eerder mee begonnen. Het is handig om gewoon startklaar te zijn als je klaar bent met studeren. Verder moet je, als je een goed idee hebt en

ervan overtuigd bent dat het gaat slagen, het gewoon doen. Je moet wel gepassioneerd zijn en je moet dus niet gaan ondernemen om geld te verdienen, want dan denk ik dat je van een koude kermis thuiskomt. Als ik iets zou doen waar ik geen verstand van heb en niet leuk zou vinden zou ik bij een negatieve week gelijk stoppen. Je moet het leuk vinden wat je doet en passie of drive hebben voor je product of voor de markt. Zolang je student bent: begin er vast mee. Je hebt nu nog tijd om te falen. Straks valt je studiefinanciering weg en dan moet je het allemaal zelf betalen. Jonge ondernemers krijgen ook wel vaak een bepaalde bewondering. De pers pikt je sneller op, je krijgt sneller hulp van mensen. Dat werkt toch wel vaak in je voordeel en dit kun je ook zeker gebruiken. Maar die passie blijft het belangrijkste, want je zult altijd tegen dingen aanlopen en alleen met je passie kun je blijven doorgaan om je doel te halen! ●

Charissa Bosma is 20 jaar oud en zit nu in het derde jaar van de studie Bedrijfskunde. Naast studeren onderneemt ze in vennootschap Helstone&Bosma.

Reageren? Dat kan via [charissa.bosma@rostraeconomica.nl](mailto:charissa.bosma@rostraeconomica.nl)

# betoogvoor >

TEKST **Boris Staal**

Boris Staal is 20 jaar oud en propedeusestudent Economie en Bedrijfskunde.

Beste Henry,

Je hebt het niet kunnen missen: 9 juni mochten we, wat mij betreft moesten we dat zelfs, naar de stembus. Met de verkiezingen in aantocht worden door de politieke partijen hun begrotingsplannen gepresenteerd. De gezondheidszorg is een van de onderwerpen waarover de meningen sterk verdeeld zijn. Moet, mag en kan hier wel op worden bezuinigd?

Begin dit jaar is er een advies uitgebracht door de Raad voor de Volksgezondheid en Zorg aan het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Het RVZ stelt in de nota dat de hoogte van de zorgpremie afhankelijk moet zijn van de levensstijl van de zorggebruiker. En terecht, zo lijkt mij.

Onder risicogroepen versta ik hier natuurlijk niet de mensen die, zonder hier zelf enig aandeel in te hebben, een verhoogd risico lopen op medische aandoeningen. Laat ik voorstellen dat ik van mening ben dat chronisch zieken en gehandicapten juist zo veel mogelijk ondersteuning moeten krijgen. De groep die in mijn ogen juist wel tot deze verhoogde premie veroordeeld zal moeten worden zijn mensen die bewust andere zaken boven hun eigen gezondheid stellen. Dit mag. Je kunt als overheid iemand immers op dit gebied nergens toe verplichten, maar de persoon in kwestie zal dan ook de financiële gevolgen van deze levensstijl moeten dragen. Zo werden voor 2008 de maatschappelijke kosten van roken, drinken en overgewicht geschat op 7,8 miljard euro.

Tot voor kort was ons zorgstelsel gebaseerd op de solidariteit van de burger. Dit solidariteitsgevoel is de laatste jaren echter veranderd. Niet langer is men bereid te betalen voor de zorg van een ander, zeker niet als deze zorg door tijdig ingrijpen voorkomen had kunnen worden of zelfs door eigen toedoen is veroorzaakt. Mede door de opkomst van het fastfood, vele zittende beroepen en de afnemende mate van lichaamsbeweging is het percentage van de bevolking dat aan overgewicht lijdt de laatste decennia schrikbarend gestegen. Gelukkig wordt men zich, mede door reclames, televisie en film, steeds bewuster van het belang van een gezonde levensstijl, iets wat een aantal generaties terug nog zo vanzelfsprekend was. Daarnaast probeert de overheid met activerende campagnes mensen aan te zetten tot een gezondere levensstijl. Deze bewustwording gaat echter ook gepaard met het inzicht dat men zelf voor een groot deel de verantwoordelijkheid draagt voor zijn of haar eigen welzijn. Des te groter het belang dat er wordt gehecht aan de eigen gezondheid, des te afkeurender er zal worden gekeken naar mensen die hier minder of zelfs geen waarde aan hechten. Ikzelf sport meerdere dagen per week, ik pak altijd de fiets en let daarnaast ook nog op mijn voeding. Maar moet ik dan een hoge premie betalen omdat anders de rokende, niet sportende, zwaarlijvigen niet geholpen kunnen worden als zij te maken krijgen met hart- en vaatziekten, longkanker of diabetes? Natuurlijk ben ik me ervan bewust dat een verhoogd risico op een van deze 'welvaartsziekten' niet op individuele gevallen toepasbaar is. In andere verzekeringsstakken gaat een verhoogd risico echter vrijwel altijd samen met een verhoogde premie. Een scooterverzekering in Amsterdam is duurder dan die in Almelo omdat de kans op diefstal in Amsterdam groter is. Ik betaal meer verzekering voor mijn auto dan mijn ouders, omdat volgens de verzekeraar de kans dat ik in een ongeluk terechtkom groter is vanwege mijn gebrek aan rijervaring. En omdat ik op vakantie altijd alles kwijtraak is ondertussen mijn reisverzekering ook hoger dan voorheen. De premie voor de zorgverzekering vormt op deze regel echter een uitzondering.

# Risicogroepen moeten een hogere zorg premie betalen

Het is voor zorgverzekeraars wettelijk niet toegestaan om onderscheid te maken tussen verschillende afnemers van verzekeringen en hier onderling verschillende premies te hanteren. Dit om te voorkomen dat de achtergrond en levensstijl van de verzekerde een rol spelen bij de te betalen premie. Het gebeurt echter al wel. Zo biedt de Rabobank klanten die gebruik maken van een studentenrekening een premiekorting van €300 als zij zich bij Interpolis, onderdeel van de Rabobank, laten verzekeren. Ook bood zorgverzekeraar Agis klanten met een Hyves profiel kortingen aan op hun verzekering. Hoewel hier juridisch gezien niets tegen te doen bleek, hadden beide zorgverzekeraars hetzelfde doel voor ogen: het aantrekken van jongeren. Deze groep kost de verzekeraars namelijk minder dan dat zij oplevert.

Toch is het niet te verwachten dat verzekeraars rekening zullen houden met hoeveel gram vet een verzekerde per dag binnenkrijgt, hoeveel sigaretten hij of zij rookt en hoeveel lichaamsbeweging hier tegenover staat. Naast dat het vrijwel oncontroleerbaar is, vormt dit ook een inbreuk op de privacy. Een systeem waarbij positief gedrag wordt beloond, is wel mogelijk. Een soort APK voor het lichaam. Jaarlijks een vragenlijst invullen, een onderzoek door een arts en je komt in aanmerking voor de korting. Ook hier sta ik positief tegenover.

Met vriendelijke groeten, Boris ●

*Reageren? Dat kan via [boris.staal@rostraeconomica.nl](mailto:boris.staal@rostraeconomica.nl)*

*Bronnen zijn op aanvraag bij de auteur verkrijgbaar.*

Beste Boris,

Het lijkt zo'n logisch idee: wie door eigen toedoen meer gezondheidsrisico's loopt, moet meer betalen. Wat is de wereld toch eenvoudig, wat is het leven simpel, en wat is het gemakkelijk om verzekeringspremies af te stemmen op de risico's die de verzekeraar moet dekken. Het kan in bepaalde gevallen inderdaad rechtvaardig zijn om mensen die hun vrijheid misbruiken te bestraffen. Meestal gaat het dan om daden waar anderen hinder van (kunnen) ondervinden: vandalisme, diefstal, doodslag etc. Van ongezond gedrag heeft in eerste instantie niemand last behalve de dader zelf, maar doordat iedereen (verplicht) verzekerd is, draagt iedereen de lasten van hen die ongezond leven. De gevolgtrekking dat deze risicogroepen dan meer moeten betalen is echter ongeldig, want zo simpel en eenvoudig is het helaas niet.

Omdat we als mensen voor onze medemensen willen zorgen, is er de zorgverzekering, die zorg voor iedereen die dat nodig heeft garandeert. De zorgverzekering is een essentieel onderdeel van onze welvaartsstaat, waarin gezondheid als primair goed wordt gezien en zorg net als voedsel en de bescherming van een dak boven het hoofd als primaire levensbehoefte wordt erkend. We bieden deze primaire goederen aan iedereen. We sluiten tasjesdieven en bankrovers op, maar we ontnemen ze geen bed, noch eten en drinken, noch gezondheidszorg. En daar is iedereen met enig empathisch vermogen het mee eens.

Jouw manier van denken staat hier echter diametraal tegenover. Je spreekt over mensen alsof het auto's zijn, die een APK kunnen ondergaan en je doet alsof mensen evenveel recht hebben op gezondheid als op een scooter "als je maar betaalt". Als zorgverzekeraars zich inderdaad als schadeverzekeraars zouden moeten opstellen, zoals

# < negatgooted

TEKST **Henry Oen**

Henry Oen is 22 jaar oud en studeert Bedrijfsconomie en Wijsbegeerte.

ijj wenst, dan verdwijnt het beeld van zorg als primair goed en wordt zorg inkomensafhankelijk. Een deel van de risicogroepen zal de hogere premie immers niet kunnen betalen. Inkomensafhankelijke zorg past op geen enkele manier bij een beschaafde samenleving.

Daarbij komen natuurlijk ook de praktische bezwaren. Mensen met een gezonde levensstijl zullen voor hun premiekorting naar de dokter moeten, maar hieraan zijn natuurlijk kosten verbonden. Een compleet nieuwe bureaucratie zal moeten worden ingesteld om de premiekorting te berekenen en toe te kennen. In zijn totaliteit zullen de kosten van de gezondheidszorg dus stijgen door het invoeren van deze maatregel. Ook problematisch is het feit dat wie de hogere premie wel kan betalen, daarentegen op minstens even hoog tempo door zal gaan met zijn ongezonde leven. Hij heeft zijn geweten afgekocht.

Ongezond leven moet absoluut ontmoedigd worden, en gezond leven mag zeker gestimuleerd worden. Het moge duidelijk zijn dat het sleutelen aan de zorgpremie daarvoor niet de oplossing is. Ik wijs ook nog maar even op het feit dat de meeste mensen roken omdat zij verslaafd zijn. Bovendien zijn het vaak mensen met de lagere inkomens die roken en lijden aan overgewicht. Als dit ongezonde gedrag inderdaad samenhangt met een lager inkomen, zouden deze mensen onder een systeem met een hogere zorgpremie dubbel geraakt worden.

Hierboven heb ik aangegeven waarom een hogere premie voor risicogroepen onwenselijk is, maar daarbij was de vooronderstelling dat ongezonde mensen tot de risicogroep behoren. Daaronder vallen onder andere de rokers en mensen met overgewicht. Uit analyses van het RIVM blijkt echter dat gezonde mensen meer medische kosten maken dan ongezonde mensen. Ongezonde mensen leven namelijk korter, waardoor de hoge kosten van hun ziektes meer dan gecompenseerd worden. Op basis van deze informatie zouden gezonde mensen dus tot de risicogroep behoren, want zij kosten de verzekeraars het meest. Het zou natuurlijk te gek voor woorden zijn om de gezonde mensen een hogere premie te berekenen.

Zoals onze Arnold Heertje het zou zeggen: financieel is het misschien beter als mensen korter leven, maar met echte economie heeft dat niks te maken. We willen dat iedereen zo lang mogelijk leeft, omdat we de waarde van het menselijk leven inzien. Ook vanuit dit standpunt bezien maakt het helemaal niks uit of iemand gezond of ongezond leeft of tot een risicogroep behoort. We willen dat iedereen zo lang leeft als het kan, en dat iedereen toegang heeft tot dezelfde kwalitatief hoogwaardige gezondheidszorg.

Met vriendelijke groet,  
Henry ●

*Reageren? Dat kan via [henry.oen@rostraeconomica.nl](mailto:henry.oen@rostraeconomica.nl)*

*Bronnen zijn op aanvraag bij de auteur verkrijgbaar.*





# Rostra Economica

Do you want to make the next Rostra Economica?

## The what?

The Rostra Economica is the faculty magazine of the Faculty of Economics and Business (FEB) of the University of Amsterdam (UvA). The first Rostra Economica was published in 1954, making it the oldest faculty magazine in the Netherlands. The editorial staff is independent and formed by students of the University of Amsterdam. Five times each year we make 'our Rostra' in a printing run of 4.800. Each Rostra Economica features interviews, background articles, faculty news, a book review, a debating contest and columns.

## What are we looking for?

The Rostra Economica is looking for editors, copy editors and an executive editor.

As an editor you write articles or do interviews. You have the freedom to write about any interesting subject but the obligation to remind yourself of the deadlines.

As a copy editor you check the articles of the editors. You learn all about what teamwork is since you work closely with the editors and the executive editor.

As an executive editor you help the editorial board make the Rostra Economica to a success. You have the overall supervision and you have the end responsibility for the Rostra Economica.

## Join us!

We are always looking for talented writers! As an editor you can, for example, interview interesting people from the business, the government or the university, write research articles, opinion articles or book reviews. You can develop your writing skills in English and Dutch, learn from other editors and learn how to deal with hard deadlines!

## Interested?

Contact: Mariska Kooij  
Sefa room (E0.02)  
E: HR@sefa.nl

## What do we offer?

**1 - Broadening and intensification of your study.**

*Apply your knowledge...*

**2 - Interviews with people from politics, science and business.**

*...get in contact with interesting people from the economical world...*

**3 - Training in writing and interviewing.**

*...benefit from extra schooling and learn from other editors...*

**4 - Freedom for your own ideas.**

*...choose between a fixed rubric or a different article each time...*

**5 - The opportunity on a beautiful experience.**

*...and let the Rostra Economica open doors for you!*

[www.sefa.nl](http://www.sefa.nl)



## artikel

**Het is raadzaam om uw gezonde verstand te gebruiken**

De marketing achter medicijnen

TEKST Roel van Dongen

VOOR BIJNA ELK GOED IS ER WEL EEN MARKT TE VINDEN. VERKOPERS PROBEREN SINDS JAAR EN DAG HUN PRODUCTEN AAN DE MAN TE BRENGEN DOOR POTENTIËLE KOPERS TE INFORMEREN OVER HET NUT VAN HUN PRODUCT. CONSUMENTEN OVERHALEN TOT EEN AANKOOP IS KORTOM BIG BUSINESS. RECLAME IS EEN ALGEMEEN GEACCEPTEERDE MARKETINGTOOL EN WORDT WERELDWIJD TOEGEPAST. DE MARKT VOOR MEDICIJNEN VORMT HIER ECHTER EEN UITZONDERING OP, WAT IN DE PRAKTIJK LEIDT TOT INTERESSANTE ECONOMISCHE FENOMENEN. DIT ARTIKEL BESCHRIJFT HOE DE FARMACEUTISCHE INDUSTRIE OP EEN SLINKSE WIJZE DE RECLAMEREGULATIE WETEN TE OMZEILEN.

De gezondheidsmarkt is door zijn grootte een belangrijk onderdeel van de hedendaagse economie. Zo waren de Nederlandse bestedingen aan de gezondheidszorg in 2008 ongeveer 71.9 miljard euro (13,3% van het Bruto Binnenlands Product).<sup>1</sup> Hiermee lijkt het voor producenten van medicijnen uitermate interessant om door middel van reclame hun marktaandeel te vergroten. In de wet zijn er echter, vanwege de ingewikkelde aard van de markt, een hoop restricties op met maken van reclame voor medicijnen vastgelegd.

### Asymmetrische informatie

Kenmerkend voor de gezondheidsmarkt is dat de aanbieders gemiddeld over veel meer productkennis beschikken dan de vragers. Het verkrijgen van informatie over gezondheid en medicijnen is voor consumenten namelijk een stuk moeilijker dan het verkrijgen van informatie over bijvoorbeeld etenswaren. Omdat verkeerde medicijnen hele destructieve effecten kunnen hebben, is een trial & error proces bovendien erg kostbaar in het geval van geneesmiddelen. Omdat het effect van een medicijn per persoon en per aandoening erg verschilt, zijn betrouwbare aanbevelingen van mensen uit de omgeving bovendien moeilijk te verkrijgen.

Artsen en medicijnproducenten hebben wel de beschikking tot een hoop informatie over ziektes en medicijnen. De jarenlange opleiding in het specialistische vakgebied en de ervaring met grote aantallen patiënten zorgen voor behoorlijk asymmetrische informatie tussen producent en consument. Dit alles zorgt er voor dat patiënten in grote mate afhankelijk zijn van de betrouwbaarheid van artsen en medicijnen. Wanneer je zorg nodig hebt kun je er slechts vanuit gaan dat een arts het beste met je voor heeft en dat je de medicijnen krijgt voorgeschreven die het best passen bij je gezondheidssituatie en jouw kwaliteits- en prijzeisen. Dit geeft de aanbieders macht.

### Vraag en Aanbod

Door de grote asymmetrie van informatie wijkt de gezondheidsmarkt af van de meeste andere markten. Om grote gezondheidsrisico's te voorkomen is het van groot belang dan goede artsen van kwakzalvers zijn te onderscheiden. Dit is dan ook de reden dat het aanbod van medicatie hevig wordt gereguleerd. De aanbodzijde van de markt wordt bijvoorbeeld grotendeels bepaald door het beperkte aantal uitgegeven vergunningen en de gelimiteerde opleidingen. Deze keuze voor een gereguleerd aantal artsen en medicijnproducenten zorgt echter ook voor beperkte concurrentie in de markt. De producenten van gezondheidszorg en medicijnen zouden hierdoor hun machtspositie tegenover consumenten kunnen uitbreiden. Als autoriteiten streven naar een maximalisering van de consumentenwelvaart zal misbruik van deze machtspositie moeten voorkomen.

De welvaart van consumenten wordt bepaald door de verhouding tussen kwaliteit en prijs van het eindproduct. In een competitieve markt zouden de consumenten automatisch steeds kiezen voor de producent die de beste prijs/kwaliteit verhouding biedt, zodat concurrentie zou zorgen voor de optimale markt uitkomst. In de markt voor medicijnen is dit echter niet goed mogelijk omdat het vaak niet de patiënten zijn die de keuze maken, maar de arts of verzekering. Vooraf kan de patiënt namelijk het beste via de arts de kwaliteit van een medicijn bepalen. De prijs is ondertussen vooral een probleem is voor de verzekeringen, die in de praktijk vaak de aanschaf van een medicijn bekostigen. Door de verschillende belangen aan de vraagkant is het lastig te bepalen wie uiteindelijk bepaalt welke aankoop wordt gedaan. Voor farmaceutische bedrijven is het antwoord op deze vraag echter van groot belang. Zij willen namelijk graag zoveel mogelijk medicijnen verkopen en zullen daarvoor de uiteindelijke koper moeten overtuigen, bijvoorbeeld door middel van reclame.

### Reclame wetgeving

In Nederland is de regelgeving over het gebruik van reclames bepaald door de Nederlandse Reclame Code. Medicijnen vormen echter een uitzondering op de normale wetgeving; de Code voor de Publieksreclame voor Geneesmiddelen houdt toezicht op reclame voor geneesmiddelen gericht op beroepsbeoefenaren, terwijl de Keuringsraad KOAG/KAG toezicht houdt op publieksreclame voor geneesmiddelen, medische (zelfzorg) hulpmiddelen en gezondheidsproducten. Ze handelen op basis van warenwetartikelen 19 en 20, waarin onder andere staat dat het verboden is om "eet- of drinkwaren aan te prijzen met gebruikmaking van vermeldingen of voorstellingen, die aan de waar eigenschappen toeschrijven inzake het voorkomen, behandelen of genezen van een ziekte van de mens, of die toespelingen maken op zodanige eigenschappen".<sup>2</sup> Over het belang om consumenten te beschermen tegen fraude van misleidende reclames en bevooroordeelde informatie over medicijnen zal er weinig discussie zijn. Wanneer het advies van een arts wordt tegengesproken door reclames op televisie en internet, kan hierdoor de onzekerheid van patiënten toenemen. Wanneer een arts niet langer meer bepaalt of iemand een medicijn moet worden voorgeschreven kan dit erg schadelijk zijn voor de volksgezondheid. Het is echter wel de vraag wanneer de beschermingstaak van de autoriteiten ophoudt en de individuele vrijheid en verantwoordelijkheid van de consument begint. Daarom is het van belang om een onderscheid te maken tussen het voorzien van informatie over ziektes en mogelijke behandelingen en het selectief aanprijzen van een medicijn dat slechts op basis van recept verkrijgbaar is. Het aanprijzen van een medicijn de consument kan de consument een vertekend beeld geven door middel van selectief informatie en zou daarom verboden moeten worden. Een informatieve campagne over een kwaal en hulpmiddelen moet echter wel mogelijk zijn omdat het de consument helpt om weloverwogen keuzes te maken. Deze regelgeving is in theorie voor consumentenwelvaart dus een goede keuze.

Het is echter wel de vraag wanneer de beschermingstaak van de autoriteiten ophoudt en de individuele vrijheid en verantwoordelijkheid van de consument begint.



### Symptoomreclames

Deze regelgeving laat echter ook ruimte open voor creatieve marketing van de farmaceutische industrie. Dit werd op pijnlijk duidelijk toen medicijnproducenten het verbod op medicijnreclames wisten te ontwijken door massaal gebruik te maken van zogenaamde symptoomreclames. In deze symptoomreclames wordt de consument gewezen op het bestaan irritante kwaaltjes en natuurlijk op de daarvoor verkrijgbare oplossing. In plaats van medicijnen werd dus de kwaal in de markt gezet, meestal gevolgd door de opdracht om uw arts te raadplegen.

Het consumentenprogramma Radar wilde deze werkwijze op de kaart zetten, en met succes. In augustus 2009 haalde Radar het nieuws met een nepcampagne te maken over de kwaal winderigheid. Hiermee wilde het programma aantonen hoe gemakkelijk de farmaceutische industrie misbruik maakt van de reclame mogelijkheden. Volgens de presentatrice Antoinette Hertsbergen worden er kwaaltjes waar je best mee kan leven neergezet zetten als 'hyperige ziekte'.<sup>3</sup> Vervolgens worden geïnteresseerden doorgestuurd naar websites die zich voordoen als objectieve informatie verschaffer maar in werkelijkheid vaak zijn bedacht of gesponsord door bedrijven uit de farmaceutische industrie.



### Dr. Google

De ontdekking van de mazen in de reclamewetgeving is niet de enige reden voor de toename van zichtbare reclame voor medicijnen, maar ook met ontwikkelingen aan de vraagkant van de markt. Waar een patiënt vroeger altijd direct naar zijn huisarts ging in het geval van ziekte en vervolgens braaf zijn advies overnam, speurt men tegenwoordig vaak eerst zelf het internet af. Men gaat steeds vaker eerst zelf op zoek naar de kwaal die hij denkt onder de leden te hebben, en de mogelijke oplossingen voor deze kwaal. De farmaceutische industrie heeft hier slim op in gespeeld door haar marketing in toenemende mate van beroepsbeoefenaren naar de consumenten van medicijnen te verplaatsen.

Wanneer bedrijven echter de regels breken door bijvoorbeeld slechts één medicijn te noemen als mogelijke behandeling van een kwaal, moeten hier maatregelen tegen worden genomen. In opdracht voor de Inspectie van de Gezondheidszorg onderzocht Gezonde Sceptis 41 websites over ziektes en geneesmiddelen. 32 sites werden gesponsord door de farmaceutische industrie en 23 van deze sites overtreden

de regels. Volgens arts Martine Eyk worden er op de websites bovendien zelden de bijwerkingen van medicijnen behandeld, terwijl een consument net zoveel behoefte heeft aan informatie over de bijwerkingen als aan de informatie over eventuele positieve werkingen.<sup>4</sup>

Waar een patiënt vroeger altijd direct naar zijn huisarts ging in het geval van ziekte en vervolgens braaf zijn advies overnam, speurt men tegenwoordig vaak eerst zelf het internet af.

Feit is wel dat menig patiënt tegenwoordig veel mondiger naar de huisarts gaat, soms al overtuigd over welk medicijn hij nodig heeft. De onbetrouwbare testjes die worden aangeboden op gesponsorde sites wakkeren deze toch zorgelijke ontwikkeling steeds verder aan. Veel van de testjes geven namelijk bij bijna elk ingevuld antwoord het advies geven om de arts te raadplegen. Wanneer u op het internet opzoek gaat naar een ziekte of geneesmiddel, adviseer ik u daarom vooral om uw gezonde verstand te gebruiken. ●

Roel van Dongen is 21 jaar oud. Hij is derdejaars student Algemene Economie.

Reageren? Dat kan via [roel.van.dongen@rostraeconomica.nl](mailto:roel.van.dongen@rostraeconomica.nl)

### Bronnen

- 1- Centraal Bureau voor de Statistiek (2009), <http://www.cbs.nl/NR/rdonlyres/CC6F3071-309A-4D3C-B42B-2772F4C3F464/0/2009c156pub.pdf>
- 2- Keuringsraad KOAG/KAG [http://www.koagkag.nl/content/index.php?option=com\\_content&task=view&id=35&Itemid=229](http://www.koagkag.nl/content/index.php?option=com_content&task=view&id=35&Itemid=229)
- 3- Nos.nl (31 augustus 2009), 'Radar: Verbod reclameverbod medicijnen omzeilt', <http://nos.nl/artikel/93971-radar-verbod-medicijnreclame-omzeild.html>
- 4- Eénvandaag (31 augustus 2009), 'Misleidende reclame voor medicijnen op internet', [http://www.eenvandaag.nl/binnenland/35049/misleidende\\_reclame\\_voor\\_medicijnen\\_op\\_internet](http://www.eenvandaag.nl/binnenland/35049/misleidende_reclame_voor_medicijnen_op_internet)

# artikel

## Wachtlijstbemiddeling De oplossing voor lange wachttijden in de zorg?

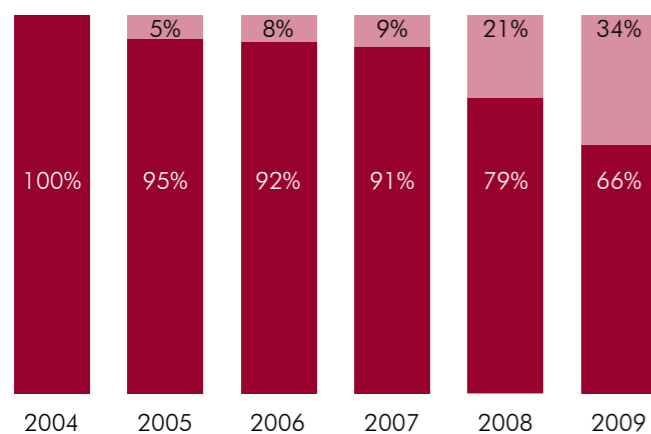
TEKST Suzanne Ruwaard

WACHTTIJDEN ZIJN AL LANGE TIJD EEN PROBLEEM IN DE ZORG. ZORGVERZEKERAARS BIJEN SINDS KORT DE SERVICE WACHTLIJSTBEMIDDELING AAN. ALS EEN PATIËNT TE KAMPEN HEEFT MET EEN LANGE WACHTTIJD VOOR HET ZIEKENHUIS DAN KAN DE PATIËNT CONTACT OPNEMEN MET DE ZORGSERVICE VAN ZIJN OF HAAR ZORGVERZEKERAAR. ER WORDT VERVOLGENS GEZOCHT NAAR EEN ANDER ZIEKENHUIS WAAR DE PATIËNT EERDER GEHOLPEN KAN WORDEN.<sup>1</sup> IS WACHTLIJSTBEMIDDELING DE LANG VERWACHTE OPLOSSING VOOR HET INKORTEN VAN DE WACHTTIJDEN IN DE ZORG?

### Gereguleerde marktwerking in de zorg

De zorgsector is lange tijd streng gereguleerd geweest. Hier was het aanbod leidend, niet de vraag. De kosten in de zorg zijn de afgelopen tijd blijven stijgen en wachttijden blijven te lang.<sup>2</sup> Het is echter belangrijk dat zorg van hoge kwaliteit is en voor iedereen toegankelijk is en blijft. Om weer een gezonde balans te vinden tussen vraag en aanbod werd in 2005 gereguleerde marktwerking geïntroduceerd in het Nederlandse zorgstelsel.

Gereguleerde marktwerking in de ziekenhuissector houdt in dat zorgverzekeraars de mogelijkheid hebben om samen met het ziekenhuis een prijs vast te stellen voor een behandeling, in plaats van dat ze zich aan prijzen moeten houden die door de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) zijn vastgesteld. De behandelingen waar zorgverzekeraars en ziekenhuizen zelf over de prijs beslissen vallen in het zogenaamde B-segment. Zorgverzekeraars hebben een sterkere rol als zorginkoper nu ze inspraak hebben op de prijs, volume en kwaliteit van de zorg. Dit dient het ziekenhuis een prikkel te geven om efficiënte en hoge kwaliteit zorg te leveren. De behandelingen waar de prijs van tevoren is vastgesteld, vallen in het A-segment. Zorgverzekeraars en ziekenhuizen kunnen hier alleen onderhandelen over volume en kwaliteit van zorg.<sup>3</sup> Het B-segment heeft zich steeds meer uitgebreid, in 2009 viel 34% van de behandelingen in het B-segment. Onderstaande grafiek geeft de ontwikkeling van het B-segment weer.



### Wachtlijstbemiddeling

Gereguleerde marktwerking heeft onder andere geleid tot de service wachtlijstbemiddeling. Als een patiënt te kampen heeft met een lange wachttijd voor het ziekenhuis dan kan de patiënt contact opnemen met zijn of haar zorgverzekeraar. Een team van deskundige medewerkers zoekt vervolgens een ander ziekenhuis waar de patiënt eerder geholpen kan worden.<sup>4</sup>

Stel dat wachtlijstbemiddeling erin slaagt de gemiddelde wachttijd te verkorten dan brengt dit drie mogelijke voordelen met zich mee: het individu die eerder wordt geholpen profiteert van een betere kwaliteit van leven, de samenleving profiteert van een gezonde bevolking (en beroepsbevolking) daarnaast nemen de kosten in de zorg af. Kortom, verkorte wachttijden in de zorg is een: win, win, win situatie. Of wachtlijstbemiddeling de juiste manier is om de wachttijd proberen te verkorten is echter de grote vraag.

Het is goed nieuws dat de gemiddelde wachttijd is afgenomen, maar als het ten koste gaat van andere patiënten dan is het in mijn ogen alsnog geen goede prestatie.

Het ziekenhuis kan erin slagen mensen sneller zorg te bieden door efficiëntere zorg te leveren, de capaciteit die ze nu hebben beter te benutten of extra capaciteit te regelen. Stel dat het ziekenhuis er niet in slaagt een extra plek te vinden, dan komt de patiënt met succesvolle wachtlijstbemiddeling heeft aangevraagd ineens hoger op de wachtlijst. De rest van de mensen, die netjes aan het wachten waren, schuiven indirect een plaatsje terug. Dit betekent dat sommige verzekeren voordringen ten koste van anderen die bij een andere zorgverzekeraar verzekerd zijn. Ongeacht of de verzekeraar inderdaad een extra plekje heeft kunnen creëren (zodat de wachttijd voor de andere patiënten onveranderd blijft) zou dit systeem alsnog oneerlijk zijn. Als er een nieuwe plek vrijkomt zou deze naar de eerstvolgende in de wachtlijst toegewezen moeten worden, niet naar degene die wachtlijstbemiddeling heeft aangevraagd.

Als het inderdaad zo is dat degene die wachtlijstbemiddeling aanvraagt de snellere plek krijgt, is het een dominante strategie om altijd wachtlijstbemiddeling aan te vragen. Als

iedereen dit zou doen, schieten we er pareto niets mee op, want dan dringt iedereen op iedereen voor en zijn we onkosten aan het maken door de wachtlijst constant om te gooien en voor iedereen een snellere plek te vinden.

### Wat heeft de wachtlijstbemiddeling tot nu toe laten zien?

Het aantal aanvragen en aantal wachtlijstbemiddelingen die hebben plaatsgevonden zijn beide toegenomen. Wachtlijstbemiddeling aanvragen gingen van 47.000 in 2007 naar 62.000 in 2008. Dit is een procentuele toename van 31%. Het aantal wachtlijstbemiddelingen dat daadwerkelijk plaats heeft gevonden in 2008 was 47.000.

De gemiddelde wachttijdreductie voor diegene die zorgbemiddeling heeft aangevraagd is 39 dagen in 2008. De wachttijdreductie is het aantal dagen, dat mensen minder hoeven te wachten nu ze een snellere plek toegewezen hebben gekregen. De gemiddelde wachttijd en wachttijdreductie variëren van specialisatie tot specialisatie. Het zou kunnen dat het voor sommige behandelingen makkelijker is een extra plek te vinden. Als er al een relatief korte wachttijd is, is het wellicht lastig een nog snellere wachttijd te bieden.

### Is wachtlijstbemiddeling succesvol?

Of het succesvol is, is vooraansnog lastig te zeggen. Het is goed nieuws dat de gemiddelde wachttijd is afgenomen, maar als het ten koste gaat van andere patiënten dan is het in mijn ogen alsnog geen goede prestatie. Los daarvan is het moeilijk vast te stellen in hoeverre de wachttijd inderdaad is afgenomen door de wachtlijstbemiddeling. Misschien zijn er andere factoren die hebben geleid tot een daling in de wachttijd.

Zoals eerder vermeld is het een dominante strategie om wachtlijstbemiddeling aan te vragen. Als het merendeel van de patiënten dat straks inderdaad gaat doen, kost het de samenleving veel moeite en geld om extra plekken te vinden en de wachtlijst telkens te veranderen van volgorde. Dat zou zonde zijn omdat we er uiteindelijk nauwelijks wat mee opschieten tenzij de ziekenhuizen nu hun capaciteit niet volledig benutten.

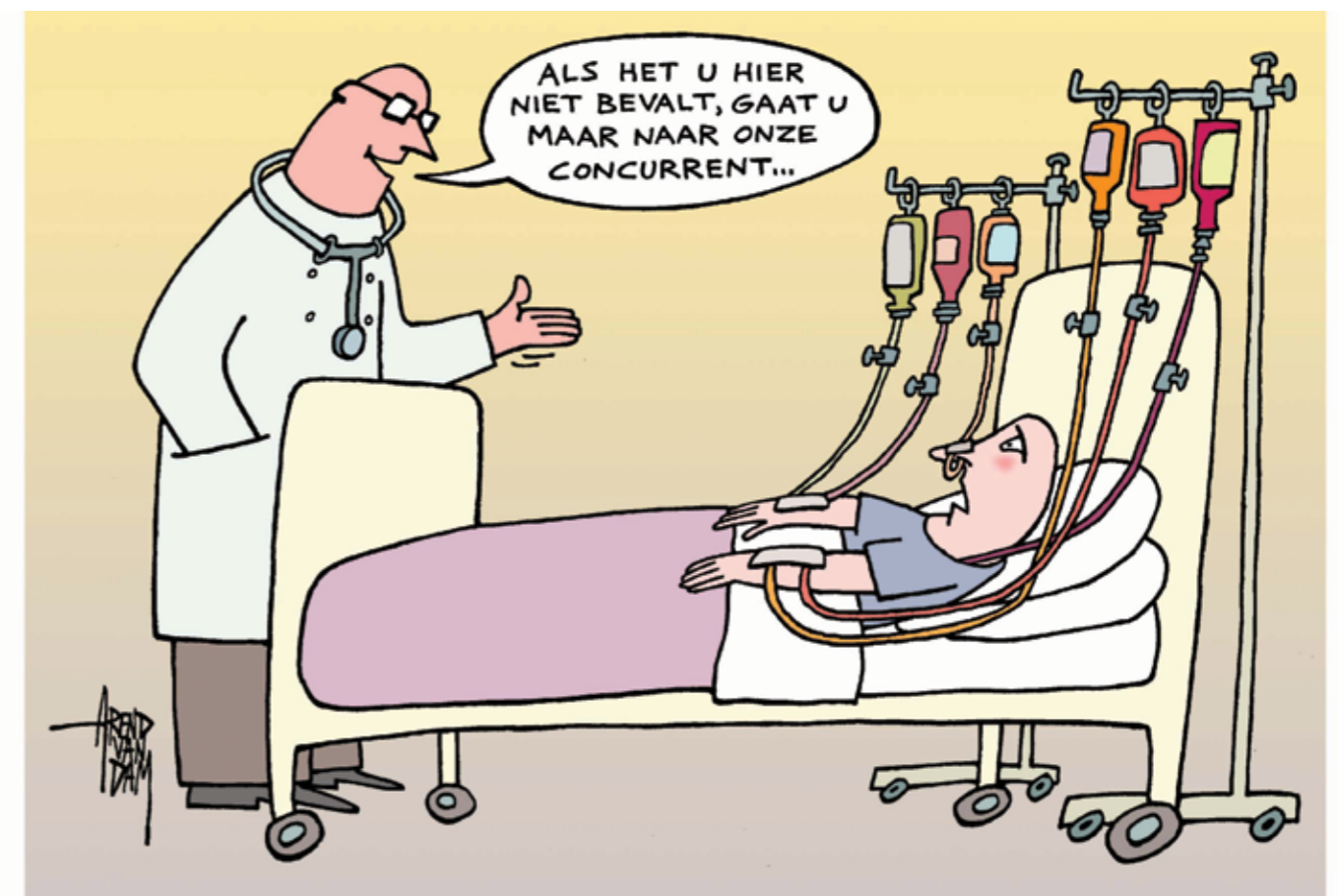
Idealiter zouden de zorgverzekeraars en ziekenhuizen een prikkel moeten krijgen hoge kwaliteit zorg tegen een goede prijs te leveren aan de patiënt die bovenaan de wachtlijst staat. Mijns inziens is de oplossing voor de te lange wachttijden vooraansnog niet gevonden. ●

Suzanne Ruwaard is 22 jaar oud en is bachelorstudente Industrial Organization.

Reageren? Dat kan via [suzanne.ruwaard@rostraeconomica.nl](mailto:suzanne.ruwaard@rostraeconomica.nl)

### Bronnen

- 1- CZ, (2010). 'Wachtlijstbemiddeling'. <http://www.cz.nl/wachtlijstbemiddeling>
- 2- Frederik T. Schut and Wynand P.M.M. van de Ven., (2005). 'Rationing and competition in the Dutch health-care system'.
- 3- NZA, (2008). 'Advies Uitbreiding B-segment'. [http://www.nza.nl/104107/139830/Advies\\_uitbreidingBsegment.pdf](http://www.nza.nl/104107/139830/Advies_uitbreidingBsegment.pdf)
- 4- De Volkskrant, (2009). 'Patiënt eist snellere hulp van ziekenhuis'.



marktwerking in de zorg...



## From the boardroom

Dear student,

This is the last Rostra Economica of the academic year 2009-2010. It is almost time for us to say goodbye and to welcome a new Sefa board. We can look back on a good year, in which we learned a lot and had a great time working as board of Sefa.

Just before the end of the academic year 2009-2010 the Sefa Research Project to Indonesia will depart. The committee worked hard to gather assignments by companies and is looking forward to a fantastic learning experience abroad!

I would like to thank my fellow board members for their hard work this year. With our active members we worked really hard to improve the association and are very proud to say that all Sefa projects this academic year were a success.

Looking forward, September will be a special month for Sefa. The entire month we will celebrate Sefa's third Lustrum with all sorts of social and academic activities. The month will start with a concert Monday September 6th and close October 2nd with Sefa's Grand Ball.

On behalf of the Sefa board I would like to thank chief editor Lennart Verhoef and all his editors of the Rostra Economica this academic year. The faculty magazine is very important for Sefa and we would like to compliment the entire editorial staff for all great editions this academic year.

Kind regards,



Tom Nota  
President  
Sefa board 2009-2010

## Committee In The Spotlight

This year Sefa celebrates its 15 anniversary, during the whole month September the Sefa Lustrum Committee will organize several activities for active and non-active members, Dutch and International members.

The Committee started in October 2009 with the preparations for the Lustrum – month, 6 hard working ladies and gentlemen coordinate activities like a concert for a charity fund at the University, a special edition of the popular Room For Discussion, a big party on waves and a grand ball. Furthermore everyone can join and win prizes during the Crazy 88, a month of challenges and wicked assignments. The 6 students from the Lustrum Committee work with their subcommittee members to make this event an experience to remember. All together 22 students will work on, what is going to be, a fantastic Lustrum month. With a little help from the Sefa board, Fight Cancer, the Faculty Economics and Business and all the students we will make September a month to remember.

Joost van Keecken  
President Lustrum Committee 2010

## Looking Back

### Party

As the exams week came to an end, students were excited to visit Sefa's the upcoming party: Jimmy 2 the 90's! The committee had worked for weeks to make the party a success by making sure we had our DJs and all FEB students knew about the party. As Jimmy Woo offered us an exclusive sponsor deal, including the hottest bar chicks and dudes (that got us little bit upset afterwards), we chose for the 14th of April to go back to the nineties. The party needed a little bit of time to get up to speed since economy students usually show up late, but do show up eventually. However, our first DJ, Flin, didn't need much time to fill the dance floor and when the Oldskool Break started in the basement, the crowd got wild! Since a lot of people came to the Sefa room the next morning talking about the great time they had, it was probably a big success! See you next time!



### Active members Weekend

This year's second Active Members Weekend was very internationally oriented with Paris being the destination. Together with a record number of eighty students the France capital was host to Sefa for three days. After a long bus trip on Friday due to Paris's periphery, we gathered in a nice restaurant after which we all went our separate way to a bar to spend the night. On Saturday everyone went to visit the city, some spending time in one of the many parks and others shopping on the Champs-Élysées. After another wild night in the student district Montmartre we went home again on Sunday.

### Batavierenrace

The weekend of Friday the 23rd of April to Sunday the 25th of April was the weekend of the annual Batavierenrace. During this relay race, 25 of Sefa's top runners had to get from Nijmegen to Enschede. Casual training in the park and a tandem to give the runners a two-men-support-group during the race had been arranged to improve our concentration and drive while struggling for a good result. At midnight, our first runners started the race in Nijmegen. Although the switching of runners wasn't always executed in a flawless fashion, the runners gave it their all and finished the race around 5 o'clock in the afternoon on Saturday. The performance of our runners got us up to a 160th place overall of the 296 teams competing.

### One day accountant

The 21st of April, the Eén Dag Accountant (EDAC) took place in 'Het Olympisch Stadion Amsterdam'. An event for first-year and second-year students to orientate and to get more feeling with accountancy. The big accountancy firms were present; BDO, Deloitte, Ernst & Young, KPMG and PricewaterhouseCoopers. The day started at 13.00h with a warm welcome and a lunch. Thereafter, the participants solved a case in which different accounting perspectives passed and there was a speed date round with accountants. In the end, the successful day ended with a cosy informal drink in the "Olympisch Stadion".

### Dutch Inhouse Tours

In the month April and May the second edition of the Dutch Inhouse Tours take place. During the Dutch Inhouse Tours students were giving the chance to visit company's to experience how it would be like to work there. Most of the Inhouse days consisted a presentation of the company and the possibility's, working on a case and a drink with employee's. Company's as Ahold, KPMG, Ministry of Finance and ING participated on the Dutch Inhouse Tours.

## Upcoming

### Lustrum

In July this year Faculty association Sefa experiences her 15th anniversary. To celebrate this fact, the whole month of September will be a Lustrum month. Several activities will be organized, like a kick-off concert, crazy 88, a special edition of Room for Discussion and a smashing party! For more information, go to [www.sefa.nl](http://www.sefa.nl)

### Career Month

For the first time Sefa organizes the Career Month in November. During this month, students will have the opportunity to get acquainted with the career possibilities within the fields of economics and business. The events that will be offered during this month are: Accountancy Tour, Consultancy Event, Amsterdam Marketing Challenge and the Public Sector Days. Besides these events, the Career Month will be ended with the Sefa Conference and Intense student party. Thus, are you looking to expand your career prospects, or to deepen your academic expertise? Keep an eye on the website. The Sefa Career Month will take place from November 8th until December 10th.

## Calendar

<b>23, 24, 25 August</b>	Faculty Camp
<b>6 September: Concert</b>	Opening Of The Lustrum Month
<b>September</b>	Lustrum Month Activities
<b>8 november</b>	Start Career Month

## Sefa is looking for you!

For Dutch and International students.

Do you want to write an interested article for the Rostra Economica? Do you want to be an executive editor? Do you want to interview Wouter Bos with hundreds of students around you? Or do you want to be the best companies for a Sefa Activity? Become an active member of Sefa and work on your skills, work on your resume, get in touch with leading companies and bring your knowledge in practice. A couple activities that Sefa organizes: Rostra Economica, Room for Discussion, Amsterdamse Carrière, Sefa Conference, Dagen and the Sefa International Research Project. Go to [www.sefa.nl](http://www.sefa.nl) to see all the activities that Sefa organizes or send an e-mail to [hr@sefa.nl](mailto:hr@sefa.nl).

# interview

## Roger van Boxtel

TEKST Imad Qutob

“HET KABINET WIL DE KWALITEIT VAN DE ZORG ZICHTBAAR VERBETEREN, MET MEER ZEGGENSCHAP EN KEUZEVRILJHEID VOOR DE PATIËNT. TEGELIJK MOET DE ZORG – ZOWEL LANGDURIG ALS CURATIEF - BETAALBAAR EN TOEGANKELIJK BLIJVEN.” EEN LETTERLIJKE GECITEERDE TEKST UIT DE SAMENVATTING VAN DE RIJKSBEGROTING 2010.

TIENTALLEN MILJARDEN EURO'S KOST DE GEZONDHEIDSZORG ONS NU AL, HET IS DE ÉÉN NA GROOTSTE POST OP DE RIJKSBEGROTING. EN DAN HEBBEN WE HET MAAR NIET OVER DE ALSMAAR STIJGENDE KOSTEN DANKZIJ DE BABY-BOOMERS. MARKTWERKING, BEZUINIGINGEN, KOSTENSTIJGINGEN, ZORGVERZEKERINGEN ALLEMAAL BEKENDE TERMEN DIE WE MET ZORG KUNNEN ASSOCIËREN. INTERESSANTE ONDERWERPEN VOOR EEN INTERVIEW, DIT KEER MET ROGER VAN BOXTEL, ZELF BABYBOOMER.

**U studeerde Nederlands Recht en daarvoor zelfs nog even Geneeskunde aan de UvA. De onvermijdelijke vraag, zeker in dit blad, hoe beviel u dat?**

‘Als kind wilde ik al medicijnen studeren. Helaas kwam ik aan de bètakant tekort om de studie te kunnen afronden, maar Nederlands Recht was zeker een interessante studie. En uiteraard heb ik genoten van de studententijd in de mooiste stad van het land.’

**Heeft u als bestuurder bij Menzis het gevoel dat u meer directe invloed heeft dan in de politiek? Met andere woorden, gaat de besluitvorming sneller in uw huidige functie dan toen u een politieke functie bekleedde?**

‘We hebben bij Menzis een mooi compact team van directeurs en bestuurders met korte lijnen. Besluiten kunnen we daardoor snel nemen. Als zorgverzekeraar kun je de zorg sneller in beweging brengen dan vanuit Den Haag. Wij staan midden in het veld, zitten om tafel met zorgaanbieders, hebben direct contact met onze 2,1 miljoen klanten. Daarom is het ook goed dat zorgverzekeraars een belangrijke rol hebben gekregen in het huidige stelsel.’

**Uiteindelijk draait verzekeren ook om harde euro's en risico-inschatting. Je kan een euro maar één keer uitgeven. Hoe ver moet je als verzekeraar gaan in het vergoeden van zeer kostbare levensverlengende behandelingen bij ongeneeslijk zieken?**

‘Als zorgverzekeraar spelen we nauwelijks rol in die keuze. De overheid bepaalt welke zorg en medicijnen in het basispakket zijn opgenomen. Het is ook goed dat zorgverzekeraars hierop geen invloed hebben. Op microniveau moet deze keuze worden gemaakt tussen patiënt en de behandelaar. Leidraad hierbij moet zijn: zinnig en zuinig zijn, met oog voor kwaliteit van leven.’

‘Op macroniveau is het een maatschappelijke overweging hoeveel zorg je in een land collectief wilt financieren. De discussie daarover laait de laatste jaren – met de groeiende zorgkosten gekoppeld aan de vergrijzing en “ontgroening” van de samenleving – steeds weer op. Ik denk dan ook dat het goed is dat de politiek hierin een duidelijke keuze maakt, maar uiteraard zijn dat geen gemakkelijke keuzes met veel ethische kanten.’

## CV Roger van Boxtel

Roger van Boxtel is voorzitter van de Raad van Bestuur van Menzis.

Menzis behoort tot de top vier grootste zorgverzekeraars van Nederland. Daarnaast is Van Boxtel lid van het Algemeen Bestuur VNO-NCW, Bestuursvoorzitter De Groene Zaak, Bestuursvoorzitter van het IUCN Nederlands Comité (de Nederlandse tak van de Internationale Unie van Natuurorganisaties) en Bestuursvoorzitter ECP-EPN, het platform voor e-Nederland. Hiervoor is Roger van Boxtel jarenlang actief geweest in de publieke sector. Van 1998 tot 2002 was Van Boxtel Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid. Naast zijn verantwoordelijkheid voor de aanpak van de problematiek in de grote steden en het coördineren van het integratiebeleid, was hij belast met het overheidsinformatiebeleid en de coördinatie van het millenniumprobleem. Van 1994 tot 1998 was Van Boxtel lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en vanaf 1995 was hij vice-fractievoorzitter van D66.

**Kunt u meer voorbeelden noemen waaruit blijkt dat het besturen van een verzekeringsmaatschappij ook lastige ethische kwesties met zich meebrengt?**

‘In principe is de rol van de zorgverzekeraar op zich al een lastige. In 2006 hebben we een nieuw stelsel gekregen voor de curatieve zorg. Zorgverzekeraars zijn er in dit stelsel voor verantwoordelijk dat de zorg in Nederland ook in de toekomst voor iedereen betaalbaar en toegankelijk blijft. De zorgverzekeraar moet zich inzetten om meer value for money te creëren in de zorg en dit vervolgens te vertalen in een goed aanbod aan zijn klanten. Deze klanten kiezen elk jaar de zorgverzekeraar die het beste weet in te spelen op hun wensen. En daarmee worden zorgverzekeraars weer geprikkeld om zich extra in te zetten. Een mooi spel, maar soms wel lastig te spelen voor zorgverzekeraars. Immers, klanten baseren hun keuze voor een zorgverzekeraar met name op het argument ‘laagste premie’. Maar preventie, betaalbare en toegankelijke zorg en behoud van solidariteit vragen investeringen die de premie juist opstuwten.’

‘Zorgverzekeraars moeten compromissen sluiten tussen fundamentele belangen: enerzijds een gezonde bedrijfsvoering om de solvabiliteit en continuïteit voor verzekerden te garanderen, en anderzijds de solidariteit en gelijke toegang in de zorg organiseren. De markt daagt hen uit tot lage premies en scherp inkopen, de overheid remt hun ondernemerschap af met risicoverevening en prijsregulering.’

**De Raad voor de Volksgezondheid en Zorg heeft onlangs gesteld dat ongezond levende mensen meer zouden moeten betalen voor hun zorgverzekering. Vanuit een bedrijfskundig perspectief klinkt dat logisch, kostentoe rekening. Hoe denkt u hierover?**

‘Dat mensen meer verantwoordelijk worden gemaakt voor hun eigen leefstijl vind ik zeker een goede zaak. Het is ook nodig om de solidariteit in ons stelsel te behouden. Kosten

lopen op en mensen worden kritischer over de besteding van het geld. We hebben dit gezien in de sociale zekerheid. Mensen zien hun buurman die in de WAO zit te bijbeunen en vragen zich af waarom zij daaraan moeten meebetalen. Diezelfde ontwikkeling ontstaat ook in de zorg als we geen beroep gaan doen op de eigen verantwoordelijkheid. Toch is het financieel straffen van ongezond gedrag, of belonen van gezond gedrag, volgens ons niet de weg. We lopen daar namelijk al snel tegen een aantal uitvoeringsproblemen op. Wie bepaalt wat goed gedrag is? Wie controleert dat iemand het ook daadwerkelijk doet en niet alleen zegt? Wat doen we met sociale factoren en erfelijk bepaalde factoren? Lopen sporters meer risico op blessures en moeten ze dus meer betalen? Dit is in de uitvoering gewoon niet haalbaar. Mensen verplichten of pushen hun leefstijl aan te passen werkt in de praktijk erg slecht, zeker als de controle ontbreekt. Hier ligt wel een belangrijke rol voor de zorgverleners. 'Het is voor zorgverzekeraars beter om mensen te verleiden met bijvoorbeeld beweegprogramma's. Door bijvoorbeeld kinderen van jongs af aan te laten sporten en bewegen als normaal te laten ervaren. Door het faciliteren van extra services zoals hulp bij stoppen met roken, enz. Bij Menzis doen we dit ook. Ongezond gedrag kan wel financieel gestraft worden maar niet via de zorgaanbieder en de zorgverzekeraar. Goed alternatief is het heffen aan de bron middels vettax, alcoholtax, e.d. Deze inkomsten moeten dan wel naar de zorg om de extra uitgaven te dekken.'

Ongezond gedrag kan wel financieel gestraft worden maar niet via de zorgaanbieder en de zorgverzekeraar. Goed alternatief is het heffen aan de bron middels vettax, alcoholtax, e.d.

#### Komt de gezondheidszorg met overcapaciteit te zitten als de huidige generatie babyboomers overleden is?

'Dat klinkt bijna als een luxe probleem... Het is op dit moment echt noodzakelijk om alle zeilen bij te zetten om aan de zorgvraag van de groeiende groep ouderen te voldoen. Het zal niet meevallen om voldoende arbeidskrachten te vinden, omdat we niet alleen vergrijzing maar ook ontgroening hebben. Daarom ook hecht Menzis sterk aan technologische innovaties waarmee zorg dichtbij via TV of computer kan worden geboden. De patiënt voert dan meer zelf de regie, kan vanuit huis gegevens meten en doorsturen, en de relatie met de arts verandert. Dit biedt tevens de flexibiliteit om – als de zorgvraag zou afnemen – geen overcapaciteit te hebben. Verder is het goed te beseffen dat de zorgvraag niet alleen toeneemt door de babyboomers maar ook doordat er medisch-technisch meer mogelijk is en mensen hiervan ook gebruik willen maken. En die toename is blijvend.'

#### Bij veel politici, maar ook bij burgers, roept het woord marktwerking in de zorg allerlei angstbeelden op. Enerzijds begrijpelijk gezien de fiasco's bij sommige andere projecten. Anderzijds, het kan misschien ook wel wat efficiënter allemaal. Moeten we bang worden dat Michael Moore over een tijdje inspiratie gaat opdoen in Nederland?

'Het is belangrijk te stellen dat er in Nederland geregleerde marktwerking is. Dat is wezenlijk anders dan 'gewone' marktwerking. Een aantal zaken is en blijft van overheidswege geregeld. Zo zijn alle Nederlanders verplicht verzekerd en alle zorgverzekeraars hebben acceptatieplicht. Niemand mag geweigerd worden en risicoselectie is niet toegestaan. Dat zijn belangrijke verworvenheden van ons systeem waardoor we gevrijwaard zullen blijven van "Amerikaanse toestanden". Het is dan ook niet nodig om – zoals we nu zien gebeuren – in een kramp te schieten en twijfels te hebben bij deze "marktwerking-light" als de kosten oplopen. Er ontstaat her en der weer heimwee naar vroegere tijden terwijl we juist nu moeten doorzetten op kwaliteitsverbetering. De zorg in Nederland kan een stuk doelmatiger.'

'Niet door er af en toe de kaasschaaf over te halen en zaken uit het verzekerde basispakket te halen, maar door zorgaanbieders en zorgverzekeraars structureel afspraken te laten maken over kwaliteit en doelmatigheid in de zorg. Het systeem van geregleerde marktwerking is daarvoor ontworpen, laat ons dat dan ook ten volle in de praktijk brengen. Het is niet nodig om nu op de rem te gaan staan, terwijl we pas net een paar jaar een nieuwe weg zijn ingeslagen.'

#### Moet de numerus fixus dan sowieso niet eens af van Geneeskunde om ook meer marktwerking in de zorg in de toekomst mogelijk te maken?

'Ja de numerus fixus kan eraf.'

#### Gaat het Obama ooit lukken zijn plannen uit te voeren of blijft het bij een mooi plan maar zal het onbetaalbaar blijken?

'Obama verdient een groot compliment dat hij de moed heeft om dit plan door te voeren. Het is een grote stap voorwaarts dat elke Amerikaan in de toekomst een betaalbare zorgverzekering kan afsluiten. Natuurlijk is het majeure operatie om de plannen in de praktijk te laten werken maar ik hoop dat de Amerikanen Obama de tijd en het vertrouwen geven om dit waar te maken. En dat de Republikeinen zo grootmoedig zijn om – nu het plan eenmaal is goedgekeurd – het niet langer tegen te werken, in het belang van de Amerikaanse volksgezondheid.'

#### Heeft u afsluitend nog een gezond advies aan de studenten van nu?

'Adviezen om gezond te leven krijgen studenten meestal voldoende van hun ouders. Wat ze ermee doen is natuurlijk weer een ander verhaal... Hoger opgeleiden leven vaker gezonder en langer. Ik zou zeggen: verzeker je bij AnderZorg, het internetlabel van Menzis. Lage premie, snelle service, met polissen die speciaal zijn afgestemd op studenten!' ●

*Imad Qutob is 27 jaar en student Business Studies.*

*Reageren? Dat kan via [imad.qutob@rostraeconomica.nl](mailto:imad.qutob@rostraeconomica.nl)*



TEKST TOSH KOEVOETS

OBAMA'S ZORGWET, WAARDOR STRAKS ELKE AMERIKAANSE BURGER VERZEKERD IS, HEEFT VEEL POLITIEKE WEERSTAND OPGEROEPEN. DOOR DE REPUBLIKEINEN WERD MOORD EN BRAND GESCHREEUWD. ELKE VORM VAN SOCIAAL BELEID KENT EEN ENORME WEERSTAND IN DE VERENIGDE STATEN. ONDANKS DE WANTOESTANDEN IN HET AMERIKAANSE ZORGSTELSEL – VOOR EEN GROOT DEEL VAN DE BURGERS WAS GEZONDHEIDSZORG ONBETAALBAAR – WERD ER DOOR DE REPUBLIKEINEN GEEN ACTIE ONDERNOMEN OM DEZE PROBLEEMEN OP TE LOSSEN. WAAR KOMT DEZE APATHIE TEGEN SOCIALE WETGEVING IN DE VERENIGDE STATEN VANDAAN?

#### Cijfers

Het zorgstelsel in de Verenigde Staten is het duurste van de wereld. Sinds 1970 zijn de uitgaven aan gezondheidszorg verdubbeld per decennia in vrijwel elk rijk land, maar de uitgaven zijn nergens hoger dan in de Verenigde Staten. In 1980 bedroegen de uitgaven in de Verenigde Staten aan gezondheidszorg 8.8 % van het BBP vandaag de dag is dit 16%. De Verenigde Staten heeft bijna twee keer zoveel uitgaven als de andere welvaartslanden toch faalt ze in het verbeteren van de kwaliteit van de zorg.

Amnesty International bracht onlangs een rapport uit waarin gealarmeerd werd dat de hoeveelheid vrouwen die in het kraambed sterft aanzienlijk gestegen is in de Verenigde Staten. Er stierven in 1987 6.6 vrouwen per 100.000 bevallingen in 2006 stierven er 13.3 vrouwen per 100.000 bevallingen. Ondanks grote investering van de Verenigde Staten in de kraamzorg is dit cijfer hoger dan dat van veertig andere

landen. Het ineffectieve beleid van de Verenigde Staten is grotendeels te wijten aan sociale ongelijkheid. Een Afro-Amerikaanse vrouw heeft minder kans om in goede gezondheid zwanger te worden omdat Afro-Amerikaanse vrouwen minder goed verzekerd zijn: 51% van de onverzekerde vrouwen is Afro-Amerikaans, terwijl maar 32% van de vrouwen in de Verenigde Staten Afro-Amerikaans is. Een groot deel van de Amerikaanse bevolking kunnen de gezondheidszorg niet veroorloven, zij zijn onderverzekerd of niet verzekerd.

Het neoliberale gedachtegoed is samen te vatten met Reagan's credo 'the government in't the solution, it's the problem'.

#### Obama's wet

De marktwerking heeft gefaald in de Verenigde Staten: de zorg is duurder geworden en veel burgers vallen buiten de boot. Met dergelijke problematiek is het begrijpelijk dat president Obama hervormingen van het zorgstelsel tot een hoofdpunt van zijn verkiezingsstrijd maakte. Obama slaagde er met moeite in de nieuwe zorgwet door een vijandig Huis van Afgevaardigden te lozen. Hij tekende de wet op 23 maart dit jaar. Het is Obama's eerste wapenfeit na een jaar regeren; de grootste hervorming van het Amerikaanse sociale systeem sinds de jaren zestig.

Ondanks de noodzaak is de nieuwe zorgwet niet populair in de Verenigde Staten. De nieuwe wet riep veel weerstand op bij de republikeinse politici als ook bij de bevolking, daarnaast waren er ook democraten die openlijk hun twijfels uitte. De emoties in het Huis van Afgevaardigden liepen hoog op. Er werd zelfs een democratische afgevaardigde uitgescholden voor babymoordenaar. Obama's approval rating daalde tot een dieptepunt van 46.1% en zijn disapproval rating steeg tot 47.1%. Toen hij een jaar geleden begon met regeren waren de cijfers nog respectievelijk 65.5% en 19.9%. Obama werd alom uitgemaakt voor communist en socialist.

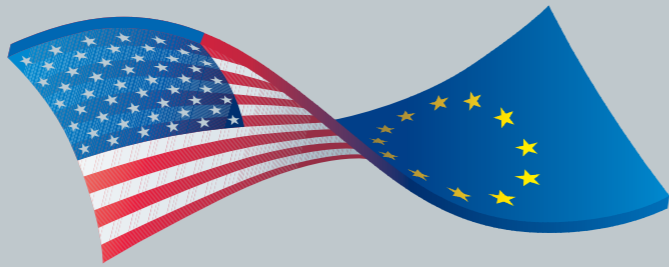
Het schelden van Amerikaans rechts overschreeuwt echter de ware problematiek van het plan: de kosten die het met zich mee gaat brengen. Eerder werd al vastgesteld dat de gezondheidszorg in de Verenigde Staten de duurste van de wereld is. Er gaat nu 16% van het BBP naar de zorg, men schat dat dit in 2025 25% is. In de nieuwe zorgwet moeten bedrijven opdraaien voor de kosten van de gezondheidszorg, niet het individu of de overheid. Het is voortaan verplicht voor bedrijven met meer dan 50 werknemers om hun werknemers te verzekeren, voor kleinere bedrijven zijn speciale regelingen en uitzonderingen. Dit kan met de stijgende kosten voor de gezondheidszorg een zware last worden op de schouders van de bedrijven.

#### Neoliberalen

Het is begrijpelijk dat de republikeinen bezwaren maken tegen de kosten van het zorgplan. Er lijkt echter geen enkele behoefte bij de republikeinen om het zorgprobleem op te lossen. Er wordt moord en brand geschreeuwd maar er worden geen enkele constructieve oplossingen voor de verbetering van de zorg geopperd. De republikeinen worden al jaren gekenmerkt door een apathie tegenover sociale ongelijkheid en de wantoestanden die daaruit volgen. Deze apathie wordt door de republikeinen verklaard vanuit het neoliberalistische gedachtegoed.

## The Economist rapporteerde onlangs dat de Amerikaanse droom in de Verenigde Staten een droom is gebleven maar in Europa werkelijkheid is geworden.

De neoliberalen zijn tegen een sociaal beleid, omdat een te grote overheid inefficiënt zou zijn en daarmee een enkel last voor de samenleving en de economie. Het neoliberale gedachtegoed is samen te vatten met Reagan's credo 'the government isn't the solution, it's the problem.' Het neoliberalisme kenmerkte de republikeinen sindsdien, met een radicaal geloof in de vrije markt wat onder Reagan in de jaren tachtig de staatsschuld grote proporties aannam en de handelsbalans negatief werd. Hier draagt de Verenigde Staten vandaag de dag nog de lasten van.



De Verenigde Staten was vanaf haar ontstaan een liberaal land met een sterke nadruk op het individu, dit kwam voort uit de republikeinse traditie en de frontier mentaliteit. De zwart en wit tegenstelling van de Koude Oorlog benadrukte het liberale karakter en voedde de aversie tegen staatsingrepen. Reagan was de verpersoonlijking van deze Koude Oorlog mentaliteit, een 'cold warrior' bij uitstek. Hij wordt in de Verenigde Staten beschouwd als één van de grootste presidenten ooit, in het rijtje waar ook Lincoln en Washington toe behoren. Dit vanwege zijn een agressieve politiek tegenover het communisme wat bijgedragen heeft aan de val van de Sovjet Unie. De aversie tegen communisme en staatsingrepen leeft vandaag de dag nog sterk in de Amerikaanse samenleving. Communist, in volkstaal commie, is nog steeds een gangbaar scheldwoord en het is voor de carrière van een politicus gevaarlijk om als een socialist bekend te staan. Het is de vraag of de Verenigde Staten klaar is voor het progressieve sociale beleid waar Obama voor staat.

#### Sociale ongelijkheid

Het is moeilijk te ontkomen aan het vermoeden dat het neoliberale gedachtegoed een dekmantel is voor het behagen van de belangen van de eigen groep. De wrede kant van dit verhaal is dat de, vaak blanke, middenklasse en elite baat heeft bij het geloof in het individu omdat zij de middelen hebben om zich te ontplooien. De sociale onderklasse, waarbij ras nog steeds een sterke rol speelt, wordt hierdoor echter gestigmatiseerd.

The Economist rapporteerde onlangs dat de Amerikaanse droom in de Verenigde Staten een droom is gebleven maar in Europa werkelijkheid is geworden. De sociale mobiliteit is laag in de Verenigde Staten. Dit leidt men af uit het gegeven dat het inkomen van de ouders een goed voorspelling geven voor het latere inkomen van de kinderen. Dit verband is in Europese landen veel minder sterk.

De sociale ongelijkheid zal de komende jaren blijven groeien in de Verenigde Staten. De kloof tussen rijk en arm; zwart, latino en blank wordt enkel groter. Hiervan zijn de problemen met de gezondheidszorg slechts symptomen. Het is dan ook niet verbazingwekkend dat de eerste Afro-Amerikaanse president zich inzet voor een meer sociaal beleid. De reden dat de republikeinen zo fel reageren op die nieuwe zorgwet is ook niet zozeer omdat deze een hervorming is van het Amerikaanse gezondheidsstelsel maar omdat dit een hervorming van het Amerikaanse denken betekent. ●

*Tosh Koevoets is 20 jaar oud en derdejaars Geschiedenisstudent en eerstejaars Economie en Bedrijfskunde.*

*Reageren? Dat kan via [tosh.koevoets@rostraeconomica.nl](mailto:tosh.koevoets@rostraeconomica.nl)*

## column Joop Hartog

# Te veel managers

OMDAT GOED WONEN EEN EERSTE LEVENSBEOHOEFTE IS, GEVEN WE IEDEREEN HET RECHT OM ZIJN EIGEN HUIS TE BOUWEN OP KOSTEN VAN DE OVERHEID. ZODRA IEMAND VOLWASSEN WORDT WIJST DE OVERHEID EEN PLEK AAN EN DAAR KUN JE DAN GAAN BOUWEN, GEHEEL NAAR EIGEN INZICHT. STIJL, OMVANG, AANTAL KAMERS, DE GEHELE INRICHTING: JE MAAKT JE WENSEN KENBAAR EN DE OVERHEID LAAT DE MATERIALEN VOOR JE AANRUKKEN. KOSTELOOS. WONEN IS ZO BELANGRIJK, DAARBIJ MAG NIEMAND GEHINDERD WORDEN IN ZIJN OF HAAR ONTPLOOIING DOOR CULTURELE, SOCIALE OF ECONOMISCHE AFKOMST.

Een dwaas plan? Maar zo hebben we wel ons onderwijs ingericht: iedereen heeft recht op nagenoeg kosteloos hoger onderwijs, geheel naar eigen keuze: de structuur van de beroepsbevolking met een tertiaire opleiding is vraagbepaald. Bij gratis huisvesting is dat misschien minder erg dan bij gratis onderwijs. Huisvesting dient alleen je eigen geluk en heeft daarnaast nog een beperkt extern effect voor burens en passanten. Maar opleiding bepaalt ook de kwaliteit van het arbeidsaanbod en is daarmee van vitaal belang voor economische prestaties.

Ik kom hierop omdat er zo veel geklaagd wordt over de machtsgreep van de managers en hun verdringing van vakmanschap en professionaliteit. Het grootste probleem doet zich voor in de publieke en semi-publieke sector. In sectoren als het onderwijs, de woningbouwcorporaties, de gezondheidszorg, de jeugdzorg. Allemaal sectoren waar het aandeel van werknemers die directe zorg leveren (leraren, verpleegkundigen, wijkverpleegsters, ouderenhulpers) is gedaald ten gunste van hun managers. Sectoren met misplaatst managersjargon. Een aantal jaren geleden dook ons Onderzoeksinstituut RESAM (dat facultair onderzoek financiert en faciliteert), plotseling in de beleidsstukken van het Maagdenhuis op als "profit center". Een concept dat niet veel begrip verraadt voor de belevingswereld van onderzoeker en docent (en kennelijk ook niet hielp bij adequaat bestuurlijk overzicht, nu de faculteit werd verrast met een tekort van 7 miljoen euro. Of 9. Of 8.) In zijn sterk persoonlijk gekleurde en daardoor heel betrokken boek *De groei voorbij* geeft Jaap van Duijn, voormalig topbelegger bij Robeco en voormalig hoogleraar aan onze faculteit, een aantal feiten die de klacht over de machtsgreep van de managers onderbouwen. In tien jaar na 1994 groeide onze beroepsbevolking met 15%, het aantal managers met 77%. Het gemiddeld aantal ondergeschikten van een manager daalde van 60 naar 39. Beloningsverhoudingen zijn drastisch veranderd. Een professional kan alleen carrière maken door manager te worden, maar zal daarin meestal worden voorbijgestreefd door iemand met een management training. Beleidsmedewerkers verdienen meer dan de onderwijzer voor de klas. Het effect op studiekeuze bleef niet uit: in 1968 deed 46% van de studenten aan een universiteit een beta studie en 36% een gamma studie (economie, recht, sociale wetenschappen), in 2005 was dat 31% beta en 51% gamma.

De specialisatie van de beroepsbevolking is van groot belang voor economische ontwikkeling. Fundamentele innovaties komen van beta's, niet van managers. Een opleiding in een bepaald vakgebied leidt tot een bepaalde kijk op de mens, op de wereld, op de maatschappij en heeft dus consequenties voor economisch en maatschappelijk functioneren. Dan is het ook zaak om goed na te denken over de vorming van ons menselijk kapitaal.

Als alle studies even duur zijn, ongeacht opleidingskosten, betekent dat een relatief hoge subsidie op dure studies. Een grotere subsidie dus op studies met dure apparatuur en kostbare laboratoria, zoals chemie, sterrenkunde en deeltjesfysica, en een relatief lage subsidie op goedkope studies als economie, recht, literatuur en wiskunde. Dat kan toevallig de goeie kant uit werken (hoge subsidie op beta studies kan innovaties bevorderen), maar er zit geen gericht beleid achter. Het zou beter zijn om te beginnen met een prijskaartje dat de kosten weerspiegelt en vervolgens gerichte subsidies te overwegen. Nu kiezen studenten zonder enige aandacht voor de kosten van de studie.

Er zijn nog radicalere veranderingen te overwegen. De overheid zou zich kunnen bezinnen op het aantal opleidingsplaatsen dat ze aanbiedt. Nu wordt de beweging van de studentenvraag domweg gevolgd. Als meer scholieren economie willen studeren, gaan we dat gewoon accommoderen. We zouden best eens kunnen nadenken over het aantal economen (of managers, of juristen of communicatiedeskundigen) dat we willen. Dat klinkt heel dirigistisch, riekt naar de planmatige aanpak in de mislukte communistische systemen, maar ik denk dat er wel een goede rechtvaardiging voor is. Traditioneel worden subsidies op hoger onderwijs verdedigd met een beroep op externe effecten. Economisch onderzoek biedt hier geen evidente ondersteuning voor. Maar ik denk dat er externe effecten zijn die in dat onderzoek niet worden gevangen. Hoe zouden we worden bestuurd als de Tweede Kamer vol zat met communicatiedeskundigen? En hoe als die Kamer vol zat met beta's? Of met filosofen? Hoe worden bedrijven geleid met een jurist aan het hoofd, met een MBA, met een opleiding tot geoloog, tot bioloog of ecooloog? Tot ethicus?

Er is een nog radicalere verandering denkbaar. Een opleiding op kosten van de belastingbetaler is een subsidie aan het bedrijfsleven. Als de belastingbetaler de opleiding van de geoloog betaalt, betaalt hij een subsidie aan Shell. Een gratis opleiding tot fiscaal jurist is een subsidie aan een advieskantoor. De overheid zou zich kunnen beperken tot gratis vorming in elementaire vaardigheden: zuivere analytische vaardigheden, kennis van mens, maatschappij, en cultuur. En de beroepsvorming overlaten aan bedrijfsleven en beroepsgroep. Waarom zou een leerlingstelsel wel in de bouw en de industrie kunnen functioneren en niet voor werktuigbouwkundige ingenieurs en bedrijfseconomen? Bij accountants werkte het toch ook prima? ●





# artikel Rel rondom rol Ab Osterhaus

TEKST Regina Veerman

KARST T. EN DIRK SCHERINGA; 2009 WERD GEKENMERKT DOOR HUN DADEN. EÉN PERSOON WAS ECHTER IETS MINDER IN DE SPOTLIGHTS TE VINDEN HOEWEL ZIJN VOORSPELLINGEN DE GEMOEDEREN DES TE MEER BEZIGHIJDEN HET AFGELOPEN JAAR: AB OSTERHAUS. HET MEXICAANSE GRIEPVIRUS LAG MAANDENLANG OP DE LOER EN OSTERHAUS HEEFT GEPROBEERD ZOWEL IN DE MEDIA ALS DAARBUITEN ZOVEEL MOGELIJK MENSEN TE OVERTUIGEN VAN DE GEVAREN VAN DIT VIRUS. 'ZIJN' VACCINS WAREN HET ENIGE MIDDEL DAT DE MENS KON BESCHERMEN TEGEN EEN PANDEMIE. DE CATASTROFE BLEEF ECHTER BEPERKT TOT EEN EPIDEMIE VAN BEPERKTE OMVANG. DE NEDERLANDSE OVERHEID HEEFT ECHTER 200 Á 300 MILJOEN EURO GESPENDEERD AAN HET INKOPEN VAN VACCINS, OP ADVIES VAN VIROLOOG OSTERHAUS. DIT LEGDE HEM BEPAALD GEEN WINDEIEREN; OSTERHAUS BLEEK AANDEELHOUDER VAN HET PRODUCTIEBEDRIJF VOOR GRIEPVACCINS. TIJD OM HET BELANG VAN DEZE MEDICUS EENS ONDER ÓNZE MICROSCOOP TE LEGGEN.

De Mexicaanse griep dankt zijn naam aan zijn oorsprong; in april vorig jaar brak het virus voor het eerst uit in Mexico. De officiële naam van het virus is Nieuwe Influenza A (H1N1). Het bevat delen van het varkensgriepvirus, het vogelgriepvirus maar ook van het menselijke griepvirus. In tegenstelling tot de meeste soorten varkensgriep, is het Mexicaanse griepvirus van mens op mens overdraagbaar. Vandaar dat de Nederlandse overheid Ab Osterhaus, influenzadeskundige, raadpleegde over de preventie van dit virus.

## Curriculum Vitae

Albertus Dominicus Marcellinus Erasmus Osterhaus (2 juni 1948) studeerde in 1974 cum laude af voor Dierengeneeskunde. Van 1978 tot 1994 was hij werkzaam bij het RIVM, Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu. In die tijd kwam Osterhaus in aanraking met onderzoek naar virussen. Dit wekte zijn interesse voor virussen overdraagbaar van dier op mens. In 1990 werd Osterhaus hoogleraar in de milieuvirologie aan het Instituut voor Virologie van de Rijksuniversiteit Utrecht. Drie jaar later, in 1993 werd Osterhaus hoogleraar aan de Medische Faculteit van de Erasmus Universiteit Rotterdam. Middels deze functie werd hij tevens verbonden aan het Erasmus Medisch Centrum in Rotterdam als hoofd van de Afdeling Virologie. Deze functies bekleedt Osterhaus momenteel nog steeds. In de medische wereld staat Osterhaus voornamelijk bekend om zijn pessimistische en onheilspellende uitlatingen met betrekking tot verspreiding van griepvirussen. Het op voorraad hebben van voldoende vaccins was volgens Osterhaus een vereiste om de schade binnen de perken te houden.

Ook opvallend was dat de prijs die Nederland moest betalen voor de 34 miljoen vaccins, niet bekend mocht worden gemaakt.

## Vaccinaties

Begin november vorig jaar startten de vaccinaties tegen Mexicaanse griep. Eerst risicogroepen en zorgpersoneel, later ook jonge kinderen en huisgenoten van baby's. De griepepidemie bleef echter mild. Sinds april 2009 zijn 2213 mensen met Mexicaanse griep opgenomen in het ziekenhuis en 62 sterfgevallen gemeld. Hierbij moet wel opgemerkt worden dat de overledenen vaak al in slechte gezondheid verkeerden voordat de griep toesloeg. In juni 2009 had minister Klink van Volksgezondheid 34 miljoen vaccins ingekocht tegen het Nieuwe Influenza A virus. In maart 2010 bleek dat bijna 11 miljoen vaccins toegediend waren. De planning was om 2,2 miljoen vaccins achter de hand te houden voor eventuele calamiteiten. De resterende 21 miljoen vaccins zouden óf worden afbesteld (indien mogelijk) óf worden doorverkocht aan andere landen. Dit is echter grotendeels mislukt: alleen Cyprus en Malta kochten 280.000 Nederlandse vaccins. 34 miljoen vaccins betekent voor Nederland 2 vaccins per persoon. Voor een virus dat tot slechts 62 sterfgevallen leed, lijkt dit misschien ietwat overdreven.

De resterende 21 miljoen vaccins zouden óf worden afbesteld (indien mogelijk) óf worden doorverkocht aan andere landen.

## Belangenverstrengeling?

Vorig jaar september kwam Osterhaus echter al in opspraak. Het bedrijf dat de productie van vaccins verzorgde, ViroClinics, bleek voor 9,8% in handen te zijn van onze regeringsadviseur. Vrijwel direct werd Osterhaus beschuldigd van belangenverstrengeling. Osterhaus werkte vier dagen per week voor de Erasmus universiteit, en een dag bij ViroClinics. Zelf gaf hij echter aan niet veel te verdienen aan zijn werkzaamheden bij de vaccinproducent. Tenminste, niet meer dan hij zou verdienen als fulltime hoogleraar (€5000 bruto per maand, [www.de-salarisindicatie.nl](http://www.de-salarisindicatie.nl)). Verder benadrukte hij dat zijn adviezen onafhankelijk waren van zijn zakelijke belangen. Echter, zoals bevestigd door Anton Westerlaken van de Raad van Bestuur van het Erasmus MC, bij verkoop van het bedrijf zou Osterhaus wel degelijk zijn deel krijgen. Deze onthullingen werden gedaan in het Radio 1-programma Argos.

Ook opvallend was dat de prijs die Nederland moest betalen voor de 34 miljoen vaccins, niet bekend mocht worden gemaakt. Zowel niet voor het gewone publiek, als voor de Tweede Kamer. De order legde farmaceuten als GSK en Novartis echter geen windeieren; België betaalde rond de €8 per vaccin, Duitsland €9, Frankrijk €10 en Engeland €5,50. Door beursanalisten was berekend dat de prijs die Engeland betaalde, vier maal de kostprijs bedroeg. De Mexicaanse griep was dus een vrij lucratieve zaak voor deze producenten.

Bovendien waren GSK en Novartis niet de eerste keuze van de Nederlandse regering. In 2006 was een contract opgesteld met Solvay Pharmaceuticals in Weesp, voor de levering van vaccins zonder toevoegingen. In mei 2009 schrijft De Volkskrant echter het volgende:

'Virologen geven inmiddels de voorkeur aan pandemische vaccins met een zogeheten immuunversterker, een stof die brede bescherming creëert tegen circulerende griepvirussen. Solvay beschikt echter nog niet over een geschikte versterkende stof.'

Besloten werd dus om over te schakelen op de levering van vaccins mét toevoegingen, de zogenaamde adjuvants. Deze vaccins werden geproduceerd door GSK en Novartis. Aan de plotselinge voorkeur van deze virologen zat echter een raar luchtje: ViroClinics, opgericht door viroloog Ab Osterhaus, had namelijk in het verleden onderzoek gedaan naar het vogelgriepvirus in opdracht van producent GSK. Tevens trad Osterhaus op als adviseur voor Novartis, de andere producent van de vaccins. Ook bij deze keuze was dus, in zekere zin, sprake van belangenverstrengeling.

## Kortom...

Inmiddels is gebleken dat de 20 miljoen vaccins die nog over zijn, kunnen worden weggegooid. Ze zijn niet bruikbaar als 'gewone' griepvaccin en zijn halverwege 2011 over datum. Momenteel lopen onderhandelingen met producent GSK over een eventuele terugverkoop van de vaccins. De schade wordt echter geschat op 200 á 300 miljoen euro, volgens het Algemeen Dagblad. De PvdA gaat opheldering vragen aan demissionair minister van Volksgezondheid, Ab Klink. Het lijkt erop dat Ab en Ab geen bijdrage hebben geleverd aan de bezuinigingsplannen. De rol van Osterhaus was op zijn minst dubieus. Zijn exacte persoonlijke winst is niet bekend. Echter, vast staat dat zijn opbrengsten afkomstig zijn van onze overheid. ●

Regina Veerman is 21 jaar en bezig met haar Master Finance.

Reageren? Dat kan via [regina.veerman@rostraeconomica.nl](mailto:regina.veerman@rostraeconomica.nl)



# De Economie met een Knipoog...;)

## De economische ondertoon

TEKST Richard Nooij

Drie edities Economie met een Knipoog voerde ons langs een oeuvre (dat van Arnon Grunberg), een film ('the Dark Knight') en een kruising tussen een strip en een boek ('de Bovenbazen' van Marten Toonder). Het oeuvre van Grunberg bleek voor de goede verstaander bol te staan van de filosofische beschouwingen over de rol van geld in onze maatschappij. De film 'the Dark Knight' gaf op een andere manier invulling aan deze rubriek. In deze film kwamen speltheoretische situaties uit ons micro-economie tekstboek tot leven en konden deze doordat zij plaatsvonden in een fictieve wereld een commentaar bieden op wat mensen in dergelijke situaties in de echte wereld zouden doen. De Bovenbazen deed iets soortgelijks. Marten Toonder liet zien wat er in zijn fictieve wereld gebeurde toen een perpetuum mobile werd uitgevonden en de kapitalistische orde daarmee in gevaar kwam. Zo is ons uiteindelijk duidelijk geworden wat deze rubriek moet zijn: een zoektocht naar fictieve werelden en personages die ons nieuwe economische inzichten kunnen opleveren, met een Knipoog natuurlijk.

Deze rubriek is echter ook altijd bedoeld als experiment, een constante zoektocht naar alternatieve manieren om naar de wereld te kijken als econoom. De les schuilt hem dan niet zozeer in het resultaat, maar meer in de zoektocht, hoe cliché dit misschien ook mag klinken. Mijn uitnodiging aan de lezer is dan om, na wellicht urenlang in een management of macro boek te hebben gelezen, de economische bril eens op te houden bij het daaropvolgende kijken van een film ter ontspanning, of zelfs bij het luisteren van muziek. Want kijk bijvoorbeeld eens naar de songtekst van Mike Toomey (alle songteksten staan zoals je misschien al opgevallen was op de rechterpagina).

Hoewel deze tekst misschien eerder bewijst dat Mike Toomey te lang microsommen heeft zitten maken waardoor enkele van zijn stoppen doorsloegen (een fenomeen dat sommige lezers misschien wel zullen herkennen na het volgen van het basisvak Micro-economie), smaakt deze overspannen economische metafoor voor de liefde wel naar meer. Wat kunnen we allemaal leren uit songteksten? Wat geven musici bijvoorbeeld voor antwoord op de vraag die Arnon Grunberg herhaaldelijk leek op te werpen in zijn oeuvre, of geld gelukkig maakt? Rappers kunnen over het algemeen geen genoeg krijgen van het beschrijven van hun overvloedige weelde, getuige het nummer 'Money To Blow' van Birdman.

Ook Joel Gray lijkt te geloven in de kracht van geld in het nummer 'Money, Money, Money'.

Maar natuurlijk zijn er ook veel maatschappijkritische geluiden te vinden in songteksten. Een vrij recent voorbeeld is het nummer 'the Fear' van Lily Allen.

Hoewel het natuurlijk zeer te betwisten is dat de westerse mens er eigenlijk niets aan kan doen dat zij zo overmatig consumeert, zoals Lily Allen in de laatste zin lijkt te beweren, is het wel waar dat we in hoge mate geprogrammeerd zijn om voortdurend als een consument te denken, op zoek naar de laagste prijzen. In de supermarkt raken secundaire overwegingen zoals de duurzaamheid van dit systeem op de achtergrond en worden vaak overmatige hoeveelheden van bijvoorbeeld vlees gekocht, omdat dit door het enorme aanbod van de bio-industrie toch bijna niets kost.

Een ander thema dat veelvuldig in songteksten voorkomt is het dilemma tussen werken om te voorzien in het eigen onderhoud en 'gelukkig zijn'. Kijk bijvoorbeeld eens naar het nummer 'Bright Eyes' van Conor Oberst.

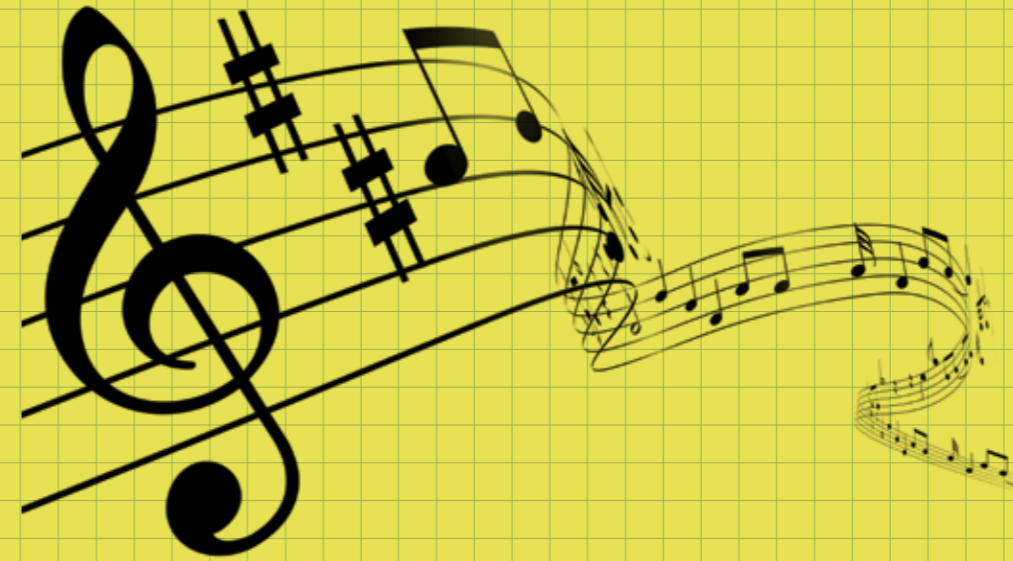
De figuur die Oberst hier beschrijft lijkt werken als een noodzakelijk kwaad te beschouwen, een juk waar uiteindelijk niet onder uit te komen is, ook al denkt hij veel gelukkiger te zijn zonder werk. Het nummer 'Refugee' van Tom Petty & The Heartbreakers biedt juist een interessant weerwoord op deze interpretatie van werk als het inperken van vrijheid.

In deze tekst zit een boodschap verscholen dat vrijheid er juist in bestaat dat je niet als een zwerver hoeft te leven, maar dat een maatschappij die open en vrij is op een economische manier juist uitzicht biedt op een beter bestaan. Werk is hier geen inperking van de vrijheid, zoals in de vorige songtekst, maar juist een vergroting van die vrijheid door mensen ook in economische zin vrij te maken. Totdat deze economische vrijheid natuurlijk weer doorschiet in overmatige consumptie en tienduizenden vliegvlagen per dag...

Zo blijken enkele songteksten alweer genoeg voer te bieden om over een aantal economische dilemma's na te denken, en is het tijd om deze editie van de Economie met een Knipoog tot een slot te brengen. Mocht je meer van dit soort songteksten willen doornemen, kijk dan eens op [www.divisionoflabour.com/music](http://www.divisionoflabour.com/music). Hiermee komt ook een einde aan de rubriek de Economie met een Knipoog. Tot ziens, en wat je ook doet, laat je marginal cost niet boven je marginal benefit komen! ●

Richard Nooij is 22 jaar en rondde vorig jaar zijn Bachelor Algemene Economie af. Volgend jaar volgt hij de MSc Political Science and Political Economy aan de London School of Economics.

Reageren? Dat kan via [richard.nooij@rostraeconomica.nl](mailto:richard.nooij@rostraeconomica.nl)



Mike Toomey

'Now girl being with you has always been so tough, With each passing minute your marginal cost goes up, But my love is inelastic and it all belongs to you, I'm the only love producer and my good is for you to consume, Cause girl your marginal benefits far outweigh your marginal costs, Without our equilibrium baby well you know I'd be lost, Trapped inside this market I need you to buy my love, Girl without your complementing goods well I'm just not enough'

Birdman

'They can't help it, and I can't blame em, Since I got famous but bitch I got money to blow, I'm getting it in, letting these bills fall over your skin, I got money to blow oh oh oh oh'

Joel Gray

'If you happen to be rich and you find you are left by your lover, Though you moan and you groan quite a lot, You can take it on the chin, Call a cab, and begin to recover on your fourteen carat yacht'

Lily Alen

'I want to be rich and I want lots of money, I don't care about clever I don't care about funny, I want lots of clothes and loads of diamonds, I heard people die while they are trying to find them, And I am a weapon of massive consumption, And it's not my fault it's how I'm programmed to function'

Conor Oberst

'You gotta earn this living somehow, You're good as dead without a bank account, But it's funny how alive he felt down, In that unemployment line'

Tom Petty & The Heartbreakers

'Somewhere, somehow, somebody must have, Kicked you around some, Tell me why you wanna lay there, Revel in your abandon, Honey, it don't make no difference to me, Baby, everybody's had to fight to be free, You see, you don't have to live like a refugee'



# artikel

## Donor worden?

## Ja of Nee?

TEKST **Sylvia Bleker**

**DONORREGISTRATIE IS IN DE POLITIEK DE LAATSTE TIJD EEN 'HOT TOPIC'. AFGELOPEN FEBRUARI IS ER EEN SPOEDDEBAT GEHOUDEN OVER DIT ONDERWERP EN HET IS EEN VAN DE ONDERWERPEN VAN DE AANKOMENDE TWEDE KAMER VERKIEZINGEN. REDEN VOOR AL DEZE COMMOTIE IS HET LAGE AANTAL DONOREN IN NEDERLAND VERGELEKEN MET ANDERE WEST-EUROPESE LANDEN. HOE STAAT HET MET HET HUIDIGE SYSTEEM, ZIJN ER ECHT ZO WEINIG DONOREN? EN WAT VOOR ALTERNATIEVEN ZIJN ER VOOR HET HUIDIGE SYSTEEM?**

### Huidig systeem

Iedereen vanaf 12 jaar mag zijn of haar keuze registreren in het donorregister. Er zijn vier verschillende opties: toestemming, geen toestemming, nabestaanden laten beslissen of een specifiek persoon laten beslissen. Als er geen keuze geregistreerd staat, wordt bij overlijden door nabestaanden bepaald of organen gedoneerd mogen worden of niet. Niet alle Nederlandse burgers staan geregistreerd in dit systeem. Daarom wordt ieder jaar aan alle inwoners die in dat jaar 18 jaar oud zijn een pakket gestuurd. Dit pakket bevat een informatiepakket over donorregistratie en informatie over hoe te registreren. Daarnaast worden er specifieke doelgroepen aangeschreven. In 2007 werd er bijvoorbeeld een pakket gestuurd aan alle ongeregistreerden in de leeftijdscategorie 45 tot 50 jaar oud.

**In maart 2010 stonden de keuzes van 5.435.426 mensen geregistreerd, dat is dus maar 38% van de totale potentiële geregistreerden.**

Er zijn ca. 14.274.000 mensen in Nederland ouder dan 12 en dus oud genoeg om zijn of haar keuze te registreren in het donorregister.<sup>1</sup> In maart 2010 stonden de keuzes van 5.435.426 mensen geregistreerd, dat is dus maar 38% van de totale potentiële geregistreerden.<sup>2</sup> Van de geregistreerden heeft 57,7% toestemming gegeven voor donatie van alle of een deel van de organen.<sup>2</sup> Deze statistieken leiden al snel tot speculatie. Als van deze 62% ongeregistreerden ook bijna 60% donor zou willen zijn, dan betekent dat er bijna 5,1 miljoen ongeregistreerde potentiële donoren zijn. Dit is echter maar speculatie. Het is waarschijnlijk dat mensen die graag donor zouden willen zijn eerder geregistreerd staan dan mensen die geen donor zouden willen zijn. Het werkelijke aantal ongeregistreerde potentiële donoren zal dan ook waarschijnlijk lager liggen dan 5,1 miljoen. Wat deze getallen echter wel aangeven is dat er een groep mensen is die wel donor zouden willen zijn, maar om onbekende redenen het registratieformulier niet hebben ingevuld.

De hierboven beschreven doelgroep en 18-jarigen aanschrijvingen zouden kunnen helpen om ongeregistreerden te herinneren een keuze te maken. Op deze aanschrijvingen reageert echter ook niet 100%. Van de 18-jarigen die ieder jaar aangeschreven worden reageert typisch zo'n een derde. Op de speciale doelgroep aanschrijvingen reageren nog minder mensen, slechts circa 10% reageert door het terugsturen van het formulier.

### Actief registratiesysteem

In economische theorie is de status quo bias een welbekend fenomeen. De status quo bias geeft aan dat mensen een voorkeur hebben voor de huidige situatie zonder daar bewust over nagedacht te hebben. Deze status quo bias zou een verklaring kunnen zijn voor het lage aantal (38%) geregistreerden.

**In het spoeddebat van de Tweede Kamer op 18 februari 2010 heeft een meerderheid van de kamer tegen het actief donorregistratiesysteem gestemd.**

Om voordeel te nemen van deze status quo bias, gaan er stemmen op voor een zogenoemd actief donorregistratiesysteem (ADR systeem). Dit systeem is in veel opzichten hetzelfde als het huidige systeem, maar het heeft een groot verschil. Als een persoon in het huidige systeem niet geregistreerd staat, wordt de keuze gemaakt door nabestaanden. In het ADR systeem worden alle personen die niet zelf hebben geregistreerd automatisch geregistreerd als donor. Onderzoek van het NIVEL wijst uit dat dit waarschijnlijk ook echt tot meer donoren zal leiden. Dit kan echter niet met zekerheid gezegd worden, sinds reacties van burgers en media moeilijk bij voorbaat zijn te voorspellen.<sup>3</sup> In het spoeddebat van de Tweede Kamer op 18 februari 2010 heeft een meerderheid van de kamer tegen het actief donorregistratiesysteem gestemd. Minister Klink van volksgezondheid is tegen deze invoering. Er is niet bewezen dat het tot meer donoren leidt, daarbij is het een principekwestie om iemand niet te registreren als donor als iemand dat niet zelf heeft aangegeven.<sup>4</sup>

### Verplichte keuze

Het ADR systeem maakt gebruik van de status quo bias om nieuwe donoren te werven. Misschien is het een idee om iedereen te verplichten een keuze te maken in plaats van gebruik te maken van de status quo bias. Onder dit systeem krijgen alle ongeregistreerden van 18 jaar of ouder een brief met de verplichting een keuze te maken. De keuzes van mensen die al geregistreerd staan worden behouden. Na deze eenmalige actie worden vervolgens ieder jaar aan alle 18-jarigen een brief gestuurd met dezelfde verplichting. De keuzemogelijkheden zijn hetzelfde als in het huidige systeem en blijft het natuurlijk mogelijk te allen tijde de keuze te veranderen.

**Met de verplichte keuze wordt iedereen verplicht over de keuze na te denken en daarna een bewuste keuze te maken.**

Dit systeem brengt relatief weinig veranderingen met zich mee. Zoals hierboven beschreven worden om de zoveel tijd al doelgroepen aangeschreven die niet geregistreerd staan en ieder jaar worden alle 18-jarigen al aangeschreven. De persoonsinformatie die nodig is voor dit systeem is er dus al. De mogelijke keuzes veranderen ook niet. Het enige wat zal veranderen is de verplichtstelling.

In mijn ogen is dit systeem superieur. Nu (en onder het ADR systeem) is er de mogelijkheid voor mensen om niet na te denken over de keuze en simpelweg niet te reageren. Met de verplichte keuze wordt iedereen verplicht over de keuze na te denken en daarna een bewuste keuze te maken. Dit vermijdt dat mensen anders geregistreerd staan dan zij eigenlijk zouden willen als zij echt erover hadden nagedacht.

### Conclusie

Het actuele politieke debat geeft duidelijk aan dat er problemen zijn met het huidige donorregistratiesysteem. Dit wordt gestaafd door het feit dat andere West-Europese landen meer donoren kunnen vinden. Een veelgenoemd alternatief is het actief donorregistratiesysteem, toch is het de tweede kamer niet gelukt hier een meerderheid voor te krijgen. Misschien is het een idee om in plaats van te blijven debatteren over hetzelfde omstreden systeem (het ADR systeem), een heel nieuwe oplossing proberen te vinden? ●

*Sylvia Bleker is 22 jaar en laatstejaars bachelorstudente Industrial Organization*

*Reageren? Dat kan via [sylvia.bleker@rostraeconomica.nl](mailto:sylvia.bleker@rostraeconomica.nl)*

### Bronnen

- <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/bevolking/nieuws/default.htm>
- <http://www.donorregister.nl/>
- Friele, R.D. & de Jong, J.D. (2007). Een herhalingsonderzoek naar de mogelijke reactie op de introductie van het actief donorregistratiesysteem, NIVEL.
- <http://www.stnu.nl/nieuws/artikel/spoeddebat-adr-systeem-levert-niets-op/>

# Gezonde balans tussen werk en vrije tijd

**acconavm**  
adviseurs en accountants

We zijn de grootste zelfstandige accountants- en adviesorganisatie in Nederland en groeien nog steeds. Met ongeveer 1.600 medewerkers bedienen we vanuit 47 kantoren 44.000 cliënten. Wil jij een actieve bijdrage leveren aan die stijgende lijn? We bieden je graag alle kansen om je eigen koers te bepalen. En dat zeggen we niet zomaar. We streven naar innovatie, creativiteit en kennisontwikkeling. Eigenschappen als lef, gedrevenheid en puurheid kunnen we daarbij goed gebruiken. Overigens zorgen we niet alleen voor volop mogelijkheden om je ambities waar te maken, maar ook voor een gezonde balans tussen werken en vrije tijd.

[www.werkenbijacconavm.nl](http://www.werkenbijacconavm.nl)

*Ruimte voor ondernemen!*



## column Passie kent geen grenzen

Sinds 1 mei 2009 runnen Orfirah Helstone en Charissa Bosma hun eigen bedrijf: Helstone&Bosma. Lees hier over hoe het gaat, hun ervaringen met het ondernemen en hun korte interviews in het artikel "Ondernemen volgens..".

TEKST Orfirah Helstone

Nog een paar weken en een paar herkansingen en dan zit het collegejaar 2009-2010 er voor iedereen weer op. De balans wordt opgemaakt, het aantal ECTS wordt geteld en de koers voor het aankomende collegejaar wordt uitgestippeld. Dit jaar hebben wij kennis gemaakt met vele gelijkgestemden, mede studentondernemers van zowel binnen als buiten de UvA. De initiatieven die vanuit Amsterdam Center of Entrepreneurship (ACE) zijn getoond hebben geresulteerd dat de Minors Entrepreneurship en het maandelijkse Ondernemerscafé vele geïnteresseerden bij elkaar hebben gebracht, wat vaak nieuwe inzichten en inspiratie met zich meebracht. Hoewel iedere studentondernemer met zijn eigen ideeën bezig is lijkt er toch een algehele tendens te heersen onder deze groep, iets waar wij onszelf ook in kunnen vinden; de passie om zichzelf te ontplooiën, onafhankelijk zijn en vrij zijn om eigen keuzes te maken. Een fantastische tendens natuurlijk.

Dit streven brengt vaak veel onbegrip met zich mee bij onze medestudenten. Juist kiezen wat het best is voor jezelf of je bedrijf is iets dat nou niet in de boeken staat geschreven. Of deze keuze juist is geweest blijkt altijd pas achteraf. Op onze vorige column kregen we wat verschrikte reacties op het feit dat we het volgende collegejaar liever praktijkervaring opdoen dan een master volgen. "Maar, wat vinden jullie ouders daar nou van?" of "Met een mastertitel krijg je een hoger startsalaris". Als je ouders niet achter je keuzes staan vind ik het jammer dat ze je niet de kans geven om echt je eigen weg te kiezen in je leven, wat naar ons idee het ultieme geluksgevoel is. En tja, startsalaris, geld is niet bepaald een intrinsieke motivatie om iets te bereiken. Zekerheden, voor zover ze ooit hebben bestaan, zijn in deze tijden nihil. Je papertje is (helaas?) geen baangarantie meer.

Ondernemers doen waar ze in geloven, daarom zijn ze ondernemer geworden. Dat komt erop gewoon neer dat ondernemers vaak ergens voor gaan waar een ander zich helemaal niet in kan vinden. Dit neemt niet weg dat ze hierdoor zeker vaak (en hard) op hun gezicht gaan, maar ondanks dat weer opstaan en blijven doorzetten. We begrijpen heel goed dat iedereen door zijn eigen vorming, opvoeding of levensovertuiging zijn of haar standpunt inneemt hierover. Maar wat men niet moet vergeten is dat alles wat men doet en bedenkt aan regels en richtlijnen weer door mensen zelf is bedacht. Wij, met zijn allen, zijn tenslotte weer de generatie die het straks voor het zeggen heeft. Met dit gegeven is het dus eigenlijk zo dat er praktisch geen grenzen zijn aan keuzes die je hierin kunt maken. Wat ons op dit

column Verbreed je horizon



FOTO Merlijn Soeters

gebied ook ter oren is gekomen wat dit goed benadrukt in het ondernemerschap is: "Het enige waar je continu tegenaan loopt is jezelf".

Zo merk je dat iedere stap die je zet weer leidt tot een reeks nieuwe uitdagingen. Als je acquisitie leidt tot een nieuwe lead voor een project is dat natuurlijk ontzettend leuk, er is interesse dus die eerste klik is er. Daarna volgt de uitdaging om deze klik vast te houden in de volgende telefoongesprekken en in het kennismakingsgesprek. Om dit goed voor te bereiden ga je weer nadenken over bij wie je terecht komt, hoe je je onderneming presenteert en wat je specifiek kan aanbieden voor het project. Je probeert er continu voor te zorgen dat er een balans is tussen het enthousiasme dat je overbrengt en je professionaliteit die je ook wil uitstralen. Gelukkig kan je, als je samen onderneemt, altijd over dit soort belangrijke zaken klankborden. Vooral als je beiden echt uiteenlopende karakters hebt en bereid bent om goed naar elkaar te luisteren, is de kans groot dat er een goede middenweg uit volgt.

Het was inspirerend om dit jaar studentondernemers te leren kennen die hun idee hebben weten uit te werken tot een succes; ze hebben ervoor gezorgd dat ze iets kunnen betekenen voor zichzelf en anderen. En niet eens omdat ze een goede omzet hebben te weten realiseren of arbeidsplaatsen hebben gecreëerd maar puur omdat ze hun passie achterna zijn gegaan, niet hebben opgegeven ondanks tegenslagen en hun idealisme bij anderen hebben weten over te brengen. Uiteindelijk gaat het niet om het denken of om het willen, maar om het daadwerkelijk doen. Dat hoeft zeker niet per se in de vorm van een eigen onderneming. Als je maar iets doet waar je 's ochtends vol energie voor wakker wordt en waar je je iedere dag weer op kan verheugen. ●

Reageren? Dat kan via [orfirah.helstone@rostraeconomica.nl](mailto:orfirah.helstone@rostraeconomica.nl)

Website Helstone&Bosma: [www.helstone-bosma.com](http://www.helstone-bosma.com)



# Do **you** have what it takes?

**Duisenberg school of finance** stands for top education and research in finance. A premier private finance school located in the heart of Europe with world class faculty and direct links to industry leaders in the world of finance.

**4 Merit Scholarship Awards** worth **90% of the tuition** each will be awarded to selected candidates applying for any one of the DSF Master's programmes. The application deadline is **Monday 2 August 2010**.

Visit our website [www.dsf.nl](http://www.dsf.nl) for more detailed information on our specific Degree programmes and Financial Aid opportunities.

- DSF Degree programmes**
- MSc in Risk Management
  - MSc in Corporate Finance and Banking
  - MSc in Finance and Law
  - LLM in Finance and Law
  - MPhil/PhD in Finance

- Eligible candidates must**
- be a graduate from a DSF partner University
    - University of Amsterdam
    - VU University
    - Erasmus University or
    - Tilburg University
  - graduate before September 2010
  - be accepted to DSF before August 2010



for leaders in finance



Economic Faculty Association  
University of Amsterdam

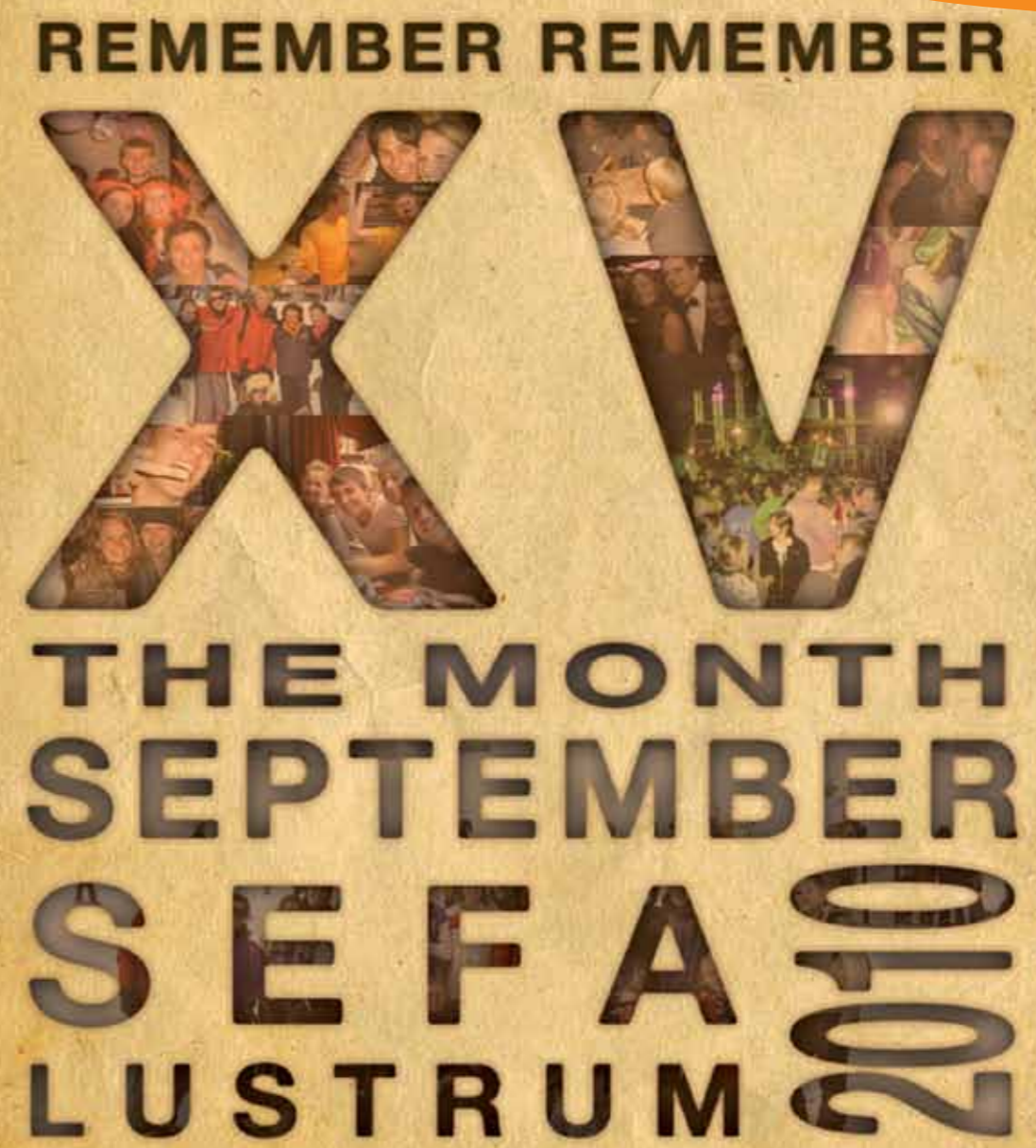


# Sefa Lustrum XV

A small selection of the Sefa Lustrum activities:

- |                        |              |
|------------------------|--------------|
| Opening concert        | 06 September |
| Room for Discussion    | 08 September |
| Party @ The Supperclub | 15 September |

For more information [www.sefa.nl/lustrum](http://www.sefa.nl/lustrum)



# FEB flash

UNIVERSITY OF AMSTERDAM

## Faculty of Economics and Business

### New entrepreneurial network launched

On Tuesday, 16 March, a new entrepreneurial network was successfully launched with a kickoff event in Pakhuis de Zwijger in Amsterdam. This network was initiated Amsterdam MBA Alumnus Matthijs van Oers and aims to stimulate entrepreneurship amongst (future) entrepreneurs with higher education. The network is there to inspire entrepreneurs, connect them with each other and investors, and exchange knowledge, expertise and experience on entrepreneurship. The network will organise seminars, business case presentations, working groups on different themes such as financing your company and social networking events. An advisory group consisting of Jan Post, knowledge ambassador for the UvA, Edo Roos Lindgreen, UvA professor of IT and Auditing and partner at KPMG, Andre Betting, CEO of the Van Leer Group Foundation, and Willemijn van Dolen, director of the Amsterdam MBA, support the initiative.

During the kickoff event three exceptional presentations were given. The first was a presentation by Jan Post on Entrepreneurship in the Netherlands. The second was delivered by Jeroen van den Hout on his new company in the medical systems industry and finally, Jan Vos gave a presentation on his experiences in setting up and exiting from a number of companies. In addition to this Matthijs van Oers presented the organisation and plans for the network. The evening was concluded with a Dutch style networking 'borrel' or reception, providing an opportunity for the guests to mix and mingle.

Anyone interested in the network can contact Matthijs van Oers or Neil van der Meer by sending an email to [quantum-percolator@gmail.com](mailto:quantum-percolator@gmail.com). The organisation looks forward to welcoming new entrepreneurs. ●

### New Executive Master in Actuarial Studies at Amsterdam Business School

Starting in September 2010, the UvA's Amsterdam Business School (ABS) will offer a new programme: The Amsterdam Executive Master in Actuarial Science (AEMAS). The programme is designed for graduates in econometrics, mathematics or other exact sciences, who want to study part-time to become an actuary while continuing to work in their current profession. This programme is the University of Amsterdam's answer to the Actuarial Society of the Netherlands' (AG) request for a more efficient programme of study that would lead to the official title of Actuary recognised by the AG. Students who have already completed a Master's programme in Actuarial Sciences can enrol directly into Post-Master Actuarial Practice Cycle (APC) phase of the programme.

The new study programme consists of a preparatory track, a 60 EC Master's programme accredited by the NVAO (Accreditation Organisation of the Netherlands and Flanders), and a 30 EC professional programme, the 'Actuarial Practice Cycle'. The APC is a new executive programme where practice-based cases are used to develop skills in subject matter dealing with policy questions, social issues and current affairs. This programme will therefore make extensive use of guest lecturers working in this profession.

The AEMAS programme will be supervised by Prof Rob Kaas (current director of the regular actuarial science programme), Dr Angela van Heerwaarden (appointed as programme director of the Post-Master APC), and Prof Michel Vellekoop, Director of the Actuarial Science research programme at the UvA. ●

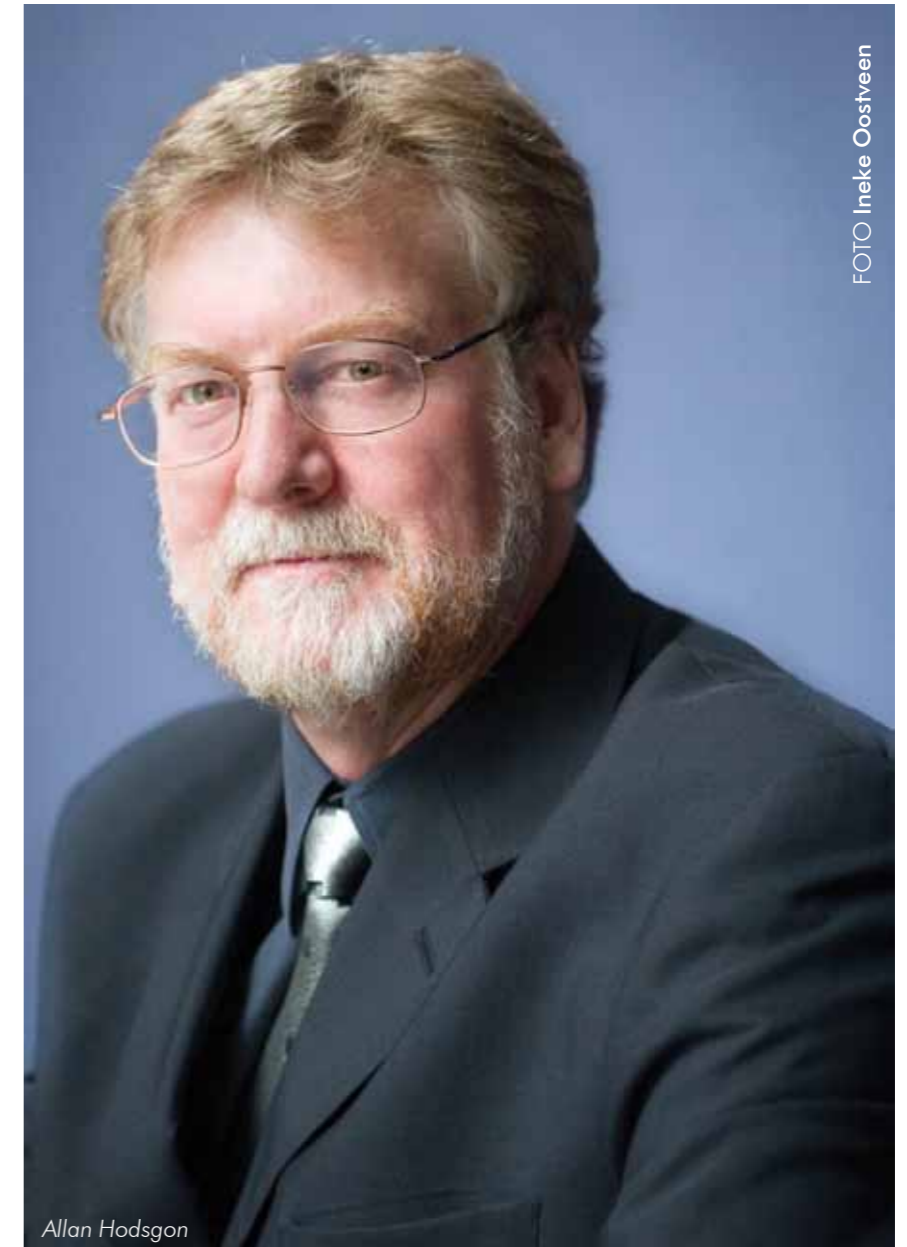
### Room for Discussion session first public appearance for Rijkman Groenink

Former head of the ABN AMRO bank Rijkman Groenink was the Room for Discussion guest on Wednesday, 15 April. This was his first public appearance before the media since the takeover of the bank. Groenink defended his policy and indicated that the state would incur considerable losses on the 30 billion it provided in the bailout. The media was out in force to cover the session. ●

### Royal honour for Herman ten Napel

On Thursday, 29 April, Herman ten Napel was appointed a Member of the Order of Orange-Nassau. He was nominated for the honour by his handball association, US Handbal, for his contribution during the past 38 years as a player, coach and referee. Ten Napel received the honour in the Beurs van Berlage building from Amsterdam's acting Mayor, Lodewijk Asscher, who described Ten Napel as a 'strict but fair' referee.

Herman ten Napel has been a lecturer in mathematics at the Faculty of Economics and Business since 1974. He won the Van der Schroeff award for best FEB lecturer in 1994, 1996 and 2005. ●



Allan Hodgson

FOTO Ineke Oostveen

### Professor Allan Hodgson receives honorary doctorate from the Academy of Economic Studies

Professor Allan Hodgson, dean of the Amsterdam Business School, will be awarded the degree of Doctor Honoris Causa from the Academy of Economic Studies (AES), Bucharest, Romania, on 16 June 2010. He will receive this degree for his contributions to the accounting profession in Romania and his role in teaching, research and internationalisation.

Dr Hodgson regularly visits the Academy of Economic Studies in Bucharest. He taught a three day PhD research programme in 2005 and provided substantial teaching expertise in setting up an international financial analysis masters course in 2009. He is currently undertaking joint research with AES researchers on the changing role of accountants in Romania, and is a board member of two Romanian journals - Journal of Accounting and Management Information Systems and the Audit Financiar.

Allan Hodgson received his PhD from the Australian National University in 1995 for his dissertation on the pricing of futures and options markets. He has held several positions as head of academic departments in Australia and the Netherlands and has been a visiting professor at various universities in the UK and the United States.

Professor Hodgson was appointed dean of the Amsterdam Business School in April 2007. ●



Dear Students,

This academic year is approaching its end and with your votes a new Student Council has been elected for the upcoming year. We wish the new council members all the best to effectively tackle problems that concern your interests as students of the FEB. Apart from that, we would like to thank all students that gave us vital input for our work throughout this year and also thank all faculty officials that engaged in constructive dialogues with us.

Only with your help the Faculty Council can make sure that your student rights are being represented. Other student organisations such as Sefa and FSA also contribute a lot to our faculty's community but only **the Faculty Council meets up on a regular basis with the dean and formally represents your interests**. That is why we need your support and your input to make your voice be heard.

#### Last year

Throughout this year we worked on a couple of topics that will affect your studies directly.

#### Facilities / Study Environment

Having a sufficient number of study places is crucial for a proper study environment. We successfully put forward the suggestion to install **extra working spots** at the entrance of the business school as well as in E Hall next to the stairs and in the hallway between E & A Building.

Moreover, we convinced the faculty that the **library** serves as a primary study place and should be **opened longer**. Instead of having it open until 6 pm the library is now opened until 8 pm from Monday till Thursday.



#### FSR student council 09/10

(from left to right: Ronald, Vincent, Corneel, Helene, Julien, Otto, Kevin, Tim-Patrick, Michiel)

#### Re-sits

Teachers at our faculty believe that the **second re-sit** should be cancelled. In our talks with the dean we used our veto to prevent this from happening. We believe that students will not simply be scoring higher by taking away one re-sit. Instead, the **education quality has to be increased**.

#### Study Success

In order to inquire what really works to increase study success we sent questionnaires to students and teachers and found out that the practice of having only one final exam is generally rejected. Students and teachers believe that **partial grades** through mandatory homework with **thorough feedback** are the key to increasing study success rates. Furthermore, students support the video-taping of lectures and/or important topics that can be reviewed outside of class. We brought these matters to our meeting with the dean and will work out concrete measures together with faculty officials to adapt courses accordingly.

#### Website for updates

[www.studentenraad.nl/feb](http://www.studentenraad.nl/feb)

Do you have a complaint or a suggestion to improve our faculty? Send an email to: [feb@studentenraad.nl](mailto:feb@studentenraad.nl)

#### Facultaire Studentenraad FEB

Roetersstraat 11  
1018 WB Amsterdam  
Room E 1.13

+31 20 525 4384  
[feb@studentenraad.nl](mailto:feb@studentenraad.nl)

#### We make things better

Any remarks, suggestions or complaints?  
[www.studentenraad.nl/feb](http://www.studentenraad.nl/feb)

## Je tweede week bij Financiën...

## ...hou jij de Rijksuitgaven in de gaten.

Zodra je aan de slag gaat bij het ministerie van Financiën werk je aan de begroting van Nederland. Wat gebeurt er met de financiële meevallers en hoe gaan we om met financiële tegenvallers? Bij het ministerie ben je betrokken bij vragen op vele beleidsterreinen en heb je altijd te maken met invloedrijke thema's en belangrijke onderwerpen. Denk bijvoorbeeld aan de Rijksuitgaven.

**Bij Financiën tel je meteen mee.**

#### Financiën zoekt startende economen

Ben je op zoek naar een baan waarin je direct veel verantwoordelijkheid krijgt en mee kunt denken over uitdagende projecten met maatschappelijke gevolgen? Dan is werken bij het ministerie van Financiën iets voor jou. We zijn op zoek naar talentvolle economen die zich willen inzetten voor een financieel gezond en welvarend Nederland. Kijk voor meer informatie op [www.minfin.nl](http://www.minfin.nl) of bel 070 - 342 89 69. Je sollicitatie mail je naar [recruitment@minfin.nl](mailto:recruitment@minfin.nl).

Werken bij het Rijk. Als je verder denkt

[www.werkenbijhetrijk.nl](http://www.werkenbijhetrijk.nl)



Ministerie van Financiën



*DE AVOND VOOR HET AFRONDEN VAN  
HET FUSIERAPPORT VOOR EEN  
INTERNATIONALE BIERBROUWER*